

การจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนา

การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคมและการผสมผสานทางสังคมด้วยเทคนิค Multidimensional Scaling เพื่อจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน และวิเคราะห์การกระจายตัวของเทศบาลตามกลุ่มศักยภาพ รวมถึงพิจารณาว่าเทศบาลแต่ละแห่งมีศักยภาพทั้งด้านอยู่ในกลุ่มใด

การวิเคราะห์และจัดกลุ่มเทศบาลนครและเทศบาลเมือง

เทศบาลเป็นระบบสังคมหนึ่งที่ประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งทำหน้าที่แตกต่างกัน เมื่อเทศบาลเจริญขึ้นจึงเกิดการแยกย่อยด้านเศรษฐกิจ การแยกย่อยด้านสังคม และการผสมผสานทางสังคม การศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงพิจารณาจากกิจกรรม หรือสถาบันที่แสดงถึงการแยกย่อยและการผสมผสานในเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ระดับความซับซ้อนของเทศบาลที่ทำการศึกษาคือ สิ่งบ่งชี้ถึงศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกันตามระยะเวลาที่ผ่านมา โดยเป็นการศึกษาแบบ Cross-Sectional Study การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาพิจารณา 3 ด้าน คือ การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคม และการผสมผสานทางสังคม โดยนำตัวแปรที่แสดงถึงกิจกรรมสถาบันที่เกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์ และแปลงค่าข้อมูลดิบของทุกตัวแปรให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) เนื่องจากตัวแปรบางตัวแปรพบได้แพร่หลายทั่วไปและมีจำนวนเท่ากันในแต่ละเทศบาล ส่วนตัวแปรบางตัวแปรพบเฉพาะเทศบาลที่มีความซับซ้อนในระดับสูง เช่น มหาวิทยาลัย ทำให้มีลักษณะและความสำคัญแตกต่างกัน อาศัยหลักการของสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Matrix) โดยใช้วิธีการสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation Coefficient) เพื่อคำนวณค่าน้ำหนักให้กับตัวแปรจากนั้นนำค่าน้ำหนักไปคูณกับคะแนนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรในแต่ละเทศบาล และทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Multidimensional Scaling ผลการวิเคราะห์จะปรากฏบนพื้นระนาบ 2 มิติ (Dimension)¹ และจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน โดยพิจารณาจากตำแหน่งของเทศบาลที่ปรากฏบนพื้นระนาบ เทศบาลที่มีระยะห่างจากกันน้อยหรือมีตำแหน่งใกล้เคียงกันจะมีศักยภาพในการพัฒนาเหมือนกัน เทศบาลที่มีระยะทางหรือตำแหน่งห่างกันก็จะมีศักยภาพในการพัฒนาต่างกัน ส่วนค่าบวกและค่าลบที่ได้จากการวิเคราะห์ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดตำแหน่งของเทศบาล

¹ พื้นระนาบเกิดจากแกนนอนตัดกับแกนตั้งแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน คือ (+ +) (- +) (- -) (+ -)

1. การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์การแยกย่อยทางเศรษฐกิจได้นำตัวแปรจำนวน 27 ตัวแปรไปทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค MDS ในระดับ 2 มิติ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด คือ ค่า Stress of Configuration ซึ่งมีค่า 0.181 เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำแสดงถึงความเหมาะสมในการวิเคราะห์ระดับ 2 มิติ แสดงว่ากราฟแสดงระยะห่างได้ถูกต้อง ค่า RQS เท่ากับ 0.959 (ค่า RSQ ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจริงกับระยะทางที่ใช้ในการคำนวณหาความคล้ายกันของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ถ้าค่า RSQ เข้าใกล้ 1 แสดงว่ากราฟที่สร้างขึ้นใช้แทนข้อมูลจริงได้ดี) การกระจายตำแหน่งของเทศบาลจากแผนภูมิที่ 5.1 อยู่ในรูปจุดจำนวน 31 เทศบาล ส่วนเทศบาลที่เหลือจำนวน 54 แห่งกระจุกตัวอยู่รวมกันอยู่ ณ ตำแหน่งใกล้จุดศูนย์กลางต่อเนื่องไปยังแกนนอนค่าลบ เนื่องจากเทศบาลเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันรวมถึงอิทธิพลของเทศบาลที่กระจายตัวอยู่ในส่วนของเทศบาลนครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครขอนแก่น นครนครราชสีมาที่มีศักยภาพในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจต่างจากเทศบาลอื่น จึงมีระยะห่างเทศบาลในตำแหน่งอื่นๆ อย่างมาก ถัดมาเป็นกลุ่มเทศบาลจำนวน 13 แห่งกระจายตัวอยู่ห่างๆกัน โดยมีบางตำแหน่งที่กระจุกตัวอยู่ใกล้กันเนื่องจากข้อจำกัดของมาตราส่วนแผนภูมิ ทำให้เทศบาลที่มีความแตกต่างกันน้อยไม่อาจแสดงระยะทางให้ปรากฏได้ แต่สามารถกำหนดตำแหน่งได้จากมาตราส่วนแผนภูมิ (ตารางที่ 5.1) เพื่อให้ตำแหน่งของเทศบาลที่เหลือปรากฏจึงทำการวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง โดยตัดเทศบาลนครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครนครราชสีมา และนครขอนแก่น นครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี นครอุบลราชธานี เมืองภูเก็ต นครอุดรธานีออกไป เนื่องจากเป็นกลุ่มเทศบาลที่กระจายตัวอยู่ห่างกัน เทศบาลที่ทำการวิเคราะห์ในครั้งที่มีจำนวน 75 แห่ง ผลการวิเคราะห์ปรากฏในแผนภูมิที่ 5.2 และตารางที่ 5.2 โดยมีค่า Stress of Configuration เท่ากับ 0.257 และค่า RSQ เท่ากับ 0.762 เทศบาลปรากฏตำแหน่งเพิ่มขึ้นยกเว้นเทศบาลที่มีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจคล้ายกันมากจึงมีระยะห่างจากกันน้อยมากจนไม่สามารถแสดงตำแหน่งให้ปรากฏได้ แต่กำหนดตำแหน่งได้จากมาตราส่วนแผนภูมิ (ตารางที่ 5.2)

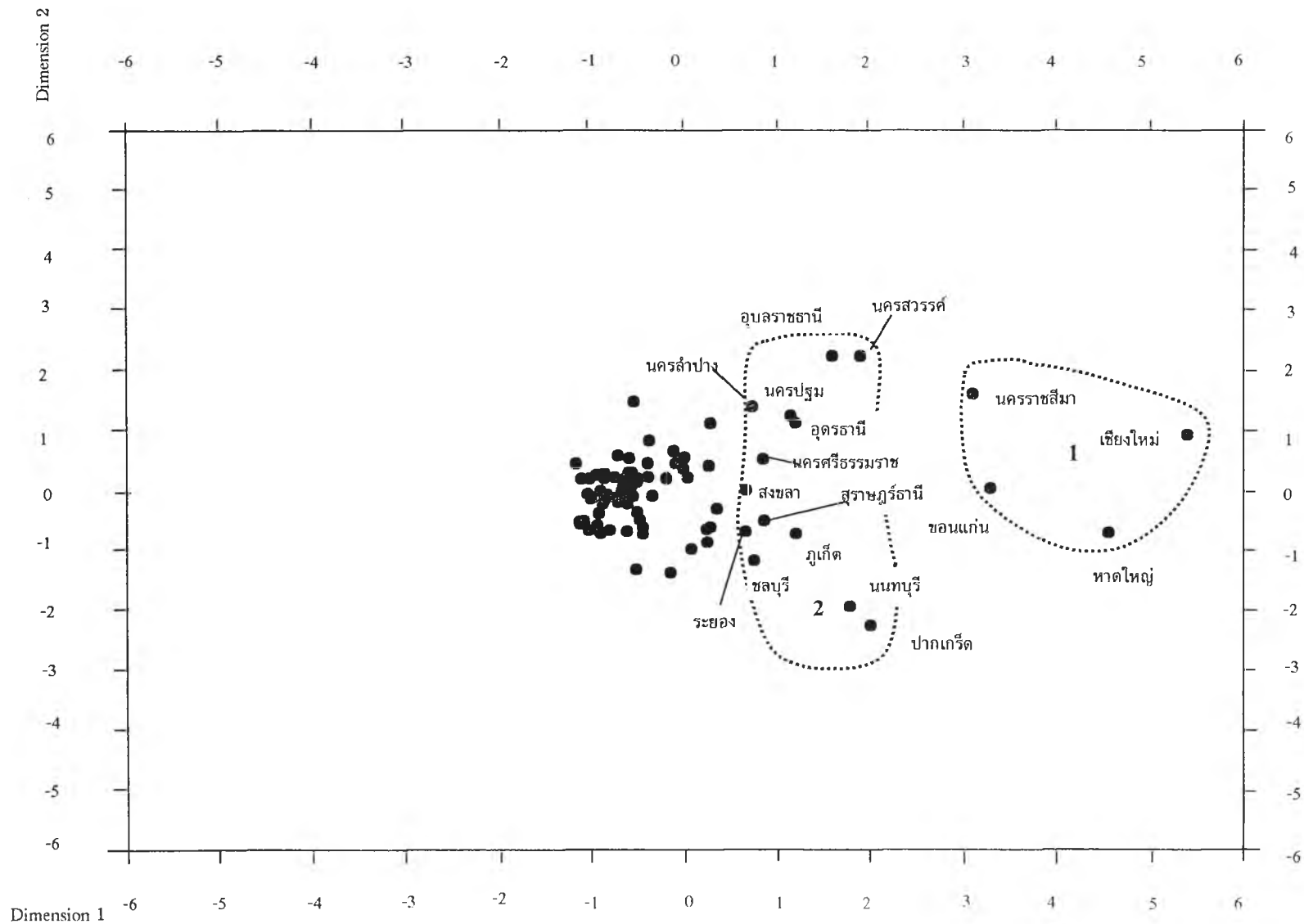
การแบ่งกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนา ด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจพิจารณาระยะทางระหว่างเทศบาลต่างๆในแผนภูมิ 5.1 เทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ที่ตำแหน่งขวาสุดของแกนนอนค่าบวกถัดมา คือ กลุ่มเทศบาลที่อยู่ต่อเนื่องไปอีก 3 ตำแหน่ง ได้แก่ นครหาดใหญ่ นครขอนแก่น นครนครราชสีมา มีระยะทางอยู่ใกล้กับนครเชียงใหม่มากกว่าเทศบาลในกลุ่มถัดไปทางด้านซ้าย เนื่องจากมีลักษณะการแยกย่อยทางเศรษฐกิจคล้ายกับเทศบาลนครเชียงใหม่มากกว่า ดังนั้นจึงรวมเข้ากับเทศบาลนครเชียงใหม่เป็น 1 กลุ่ม ลำดับถัดมาเป็นเทศบาลที่กระจายตัวอยู่ต่อเนื่องกันจำนวน 13 แห่ง ซึ่งมีระยะห่างจากเทศบาลที่กระจุกตัวอยู่ใกล้จุดศูนย์กลาง (จุดตัดของแกนนอนและแกนตั้ง) จึงแบ่งให้เป็นกลุ่มที่สอง ได้แก่ เทศบาลนครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี นครอุบลราชธานี เมืองภูเก็ต นครอุดรธานี นครนครปฐม เมืองสุราษฎร์ธานี นครนครศรีธรรมราช เมืองชลบุรี นครลำปาง และนครสงขลา และนครระยอง

ตารางที่ 5.1 จุด Coordinate การแยกย่อยทางเศรษฐกิจของเทศบาล 85 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
นครเชียงใหม่	5.42	0.89	เมืองสุพรรณบุรี	-0.32	0.24	เมืองสระแก้ว	-0.69	0.24
นครนครราชสีมา	3.14	1.52	นครระยอง	0.71	-0.62	เมืองระนอง	-0.69	-0.09
นครหาดใหญ่	4.58	-0.64	เมืองศรีสะเกษ	-0.54	0.21	เมืองปทุมธานี	-0.42	-0.43
นครขอนแก่น	3.32	0.06	เมืองสุรินทร์	0.34	-0.55	เมืองกันตัง	-0.83	0.02
นครนครปฐม	1.19	1.19	นครสมุทรปราการ	0.30	-0.78	เมืองพะเยา	-0.51	0.14
นครนครศรีธรรมราช	0.90	0.51	เมืองกาฬสินธุ์	-0.65	0.56	เมืองแม่สอด	-0.45	-0.31
นครนครสวรรค์	1.94	2.11	เมืองแพร่	-0.38	-0.55	เมืองนครนายก	-0.80	-0.12
นครอุบลราชธานี	1.64	2.11	เมืองลพบุรี	-0.13	0.22	เมืองตราด	-0.74	-0.59
เมืองสุราษฎร์ธานี	0.91	-0.45	เมืองนราธิวาส	-0.65	-0.16	เมืองลำพูน	-0.60	0.09
เมืองภูเก็ต	1.25	-0.65	เมืองศรีราชา	-0.45	0.16	เมืองอุทัยธานี	-0.63	-0.13
นครสงขลา	0.72	0.03	เมืองมหาสารคาม	-0.53	0.52	เมืองสวรรคโลก	-0.79	0.22
เมืองกาญจนบุรี	0.06	0.54	เมืองพิจิตร	-0.44	0.21	เมืองมาบตาพุด	-0.09	-1.27
นครอุดรธานี	1.24	1.07	เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.55	-0.04	เมืองบางบัวทอง	-0.87	-0.51
นครลำปาง	0.79	1.32	เมืองกำแพงเพชร	-0.49	-0.06	เมืองสตูล	-0.94	-0.10
เมืองชลบุรี	0.80	-1.08	เมืองสิงห์บุรี	-0.56	-0.05	เมืองแสนสุข	-0.84	-0.65
นครตรัง	0.09	0.23	นครสมุทรสาคร	0.41	-0.25	เมืองท่าข้าม	-0.80	0.29
นครนนทบุรี	1.83	-1.79	เมืองพัทลุง	-0.61	0.02	เมืองตะกั่วป่า	-1.06	-0.46
เมืองเชียงราย	0.30	-0.58	เมืองหนองคาย	-0.51	0.09	เมืองโพธาราม	-0.85	-0.33
เมืองสกลนคร	-0.31	0.80	เมืองชุมพร	-0.58	-0.10	เมืองขลุง	-1.01	-0.45
นครยะลา	0.34	1.07	เมืองปัตตานี	-0.50	0.30	เมืองบางมูลนาก	-0.96	0.21
นครนครศรีอยุธยา	0.13	-0.89	เมืองเพชรบุรี	-0.33	0.45	เมืองชุมแสง	-0.88	0.27
เมืองฉะเชิงเทรา	-0.06	0.64	เมืองมุกดาหาร	-0.66	-0.09	เมืองคูคต	-0.46	-1.22
เมืองสระบุรี	0.32	0.41	เมืองสุโขทัยธานี	-0.77	-0.03	เมืองปากพอง	-0.97	-0.03
เมืองบุรีรัมย์	-0.48	0.23	เมืองเลย	-0.38	-0.66	เมืองกระทุ่มแบน	-1.10	0.44
นครปากเกร็ด	2.05	-2.09	เมืองอุดรดิตถ์	-0.03	0.45	เมืองบ้านหมี่	-1.04	0.21
เมืองร้อยเอ็ด	0.05	0.37	เมืองเพชรบูรณ์	-0.48	1.41	เมืองพระประแดง	-0.96	-0.60
เมืองปราจีนบุรี	-0.57	0.22	เมืองสมุทรสงคราม	-0.55	-0.62	เมืองเสนา	-1.05	-0.50
เมืองกระบี่	-0.28	-0.05	เมืองบ้านโป่ง	-0.53	0.31			
เมืองตาก	-0.55	-0.18	เมืองแม่ฮ่องสอน	-0.81	-0.18			

แผนภูมิที่ 5.1

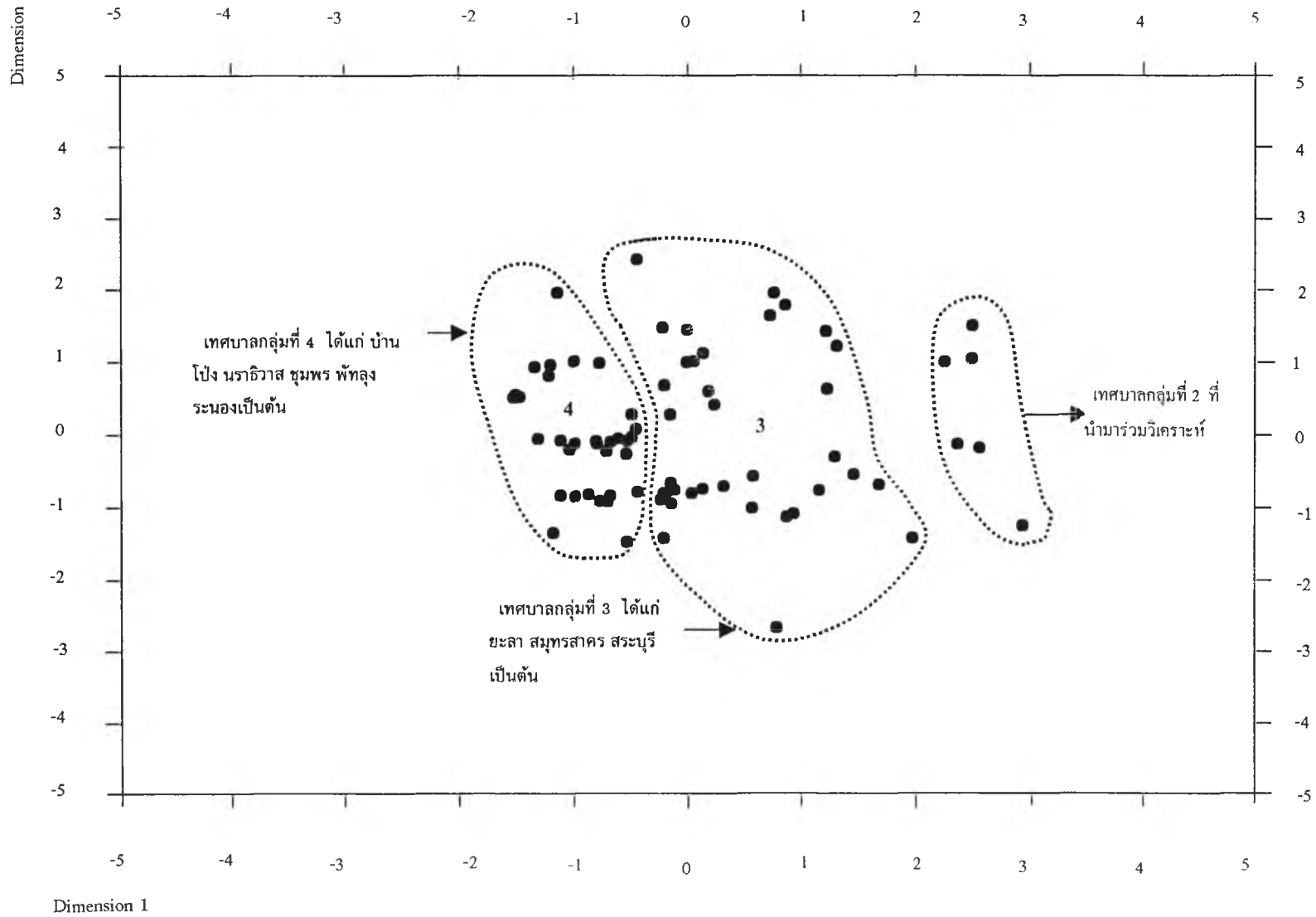
การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 85 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 5.2 จุด Coordinate การแยกย่อยทางเศรษฐกิจของเทศบาล 75 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
นครนครศรีธรรมราช	2.51	-0.18	เมืองลพบุรี	0.57	-0.55	เมืองกันตัง	-0.74	-0.86
เมืองสุราษฎร์ธานี	2.88	-1.17	เมืองนราธิวาส	-0.47	0.25	เมืองพะเยา	-0.52	-0.26
นครสงขลา	2.32	-0.13	เมืองศรีราชา	-0.10	-0.72	เมืองแม่สอด	0.24	0.38
เมืองกาญจนบุรี	0.91	-1.02	เมืองมหาสารคาม	0.14	1.04	เมืองนครนายก	-0.77	-0.09
นครลำปาง	2.44	0.96	เมืองพิจิตร	0.05	-0.76	เมืองตราด	-0.96	0.93
เมืองชลบุรี	2.45	1.39	เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.22	-0.85	เมืองลำพูน	0.32	-0.67
นครตรัง	1.14	-0.72	เมืองกำแพงเพชร	-0.19	0.62	เมืองอุทัยธานี	-0.68	-0.22
เมืองเชียงราย	1.29	1.13	เมืองสิงห์บุรี	-0.42	-0.75	เมืองสวรรคโลก	-0.65	-0.80
เมืองสกลนคร	0.72	1.52	นครสมุทรสาคร	1.65	-0.65	เมืองมาบตาพุด	-0.42	2.24
นครยะลา	1.93	-1.34	เมืองพัทลุง	-0.51	-0.09	เมืองบางบัวทอง	-1.18	0.75
นครนครศรีอยุธยา	0.75	1.81	เมืองหนองคาย	-0.14	0.25	เมืองสตูล	-1.00	-0.20
เมืองฉะเชิงเทรา	0.86	-1.06	เมืองชุมพร	-0.47	-0.04	เมืองแสนสุข	-1.17	0.89
เมืองสระบุรี	1.43	-0.52	เมืองปัตตานี	-0.13	-0.89	เมืองท่าข้าม	-0.68	-0.87
เมืองบุรีรัมย์	-0.19	-0.76	เมืองเพชรบุรี	-0.20	1.36	เมืองตะกั่วป่า	-1.48	0.46
เมืองร้อยเอ็ด	1.21	0.57	เมืองมุกดาหาร	-0.65	-0.10	เมืองโพธาราม	-1.27	-0.06
เมืองปราจีนบุรี	0.06	0.93	เมืองสุโขทัยธานี	-0.77	-0.13	เมืองขลุง	-1.43	0.47
เมืองกระบี่	0.19	0.55	เมืองเลย	0.01	1.34	เมืองบางมูลนาก	-0.95	-0.80
เมืองตาก	-0.19	-0.82	เมืองอุดรดิตถ์	1.27	-0.29	เมืองชุมแสง	-0.84	-0.78
เมืองสุพรรณบุรี	0.14	-0.70	เมืองเพชรบูรณ์	0.77	-2.49	เมืองคูคต	-1.10	1.82
นครระยอง	2.21	0.93	เมืองสมุทรสงคราม	-0.75	0.90	เมืองปากพอง	-1.08	-0.08
เมืองศรีสะเกษ	-0.13	-0.63	เมืองบ้านโป่ง	-0.43	0.06	เมืองกระทุ่มแบน	-1.14	-1.27
เมืองสุรินทร์	1.20	1.31	เมืองแม่ฮ่องสอน	-0.96	-0.12	เมืองบ้านหมี่	-1.07	-0.79
นครสมุทรปราการ	0.85	1.66	เมืองสระแก้ว	0.56	-0.95	เมืองพระประแดง	-1.30	0.85
เมืองกาฬสินธุ์	-0.19	-1.34	เมืองระนอง	-0.58	-0.07	เมืองเสนา	-1.46	0.50
เมืองแพร่	-0.51	-1.38	เมืองปทุมธานี	0.00	0.92			

แผนภูมิที่ 5.2 การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 75 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ

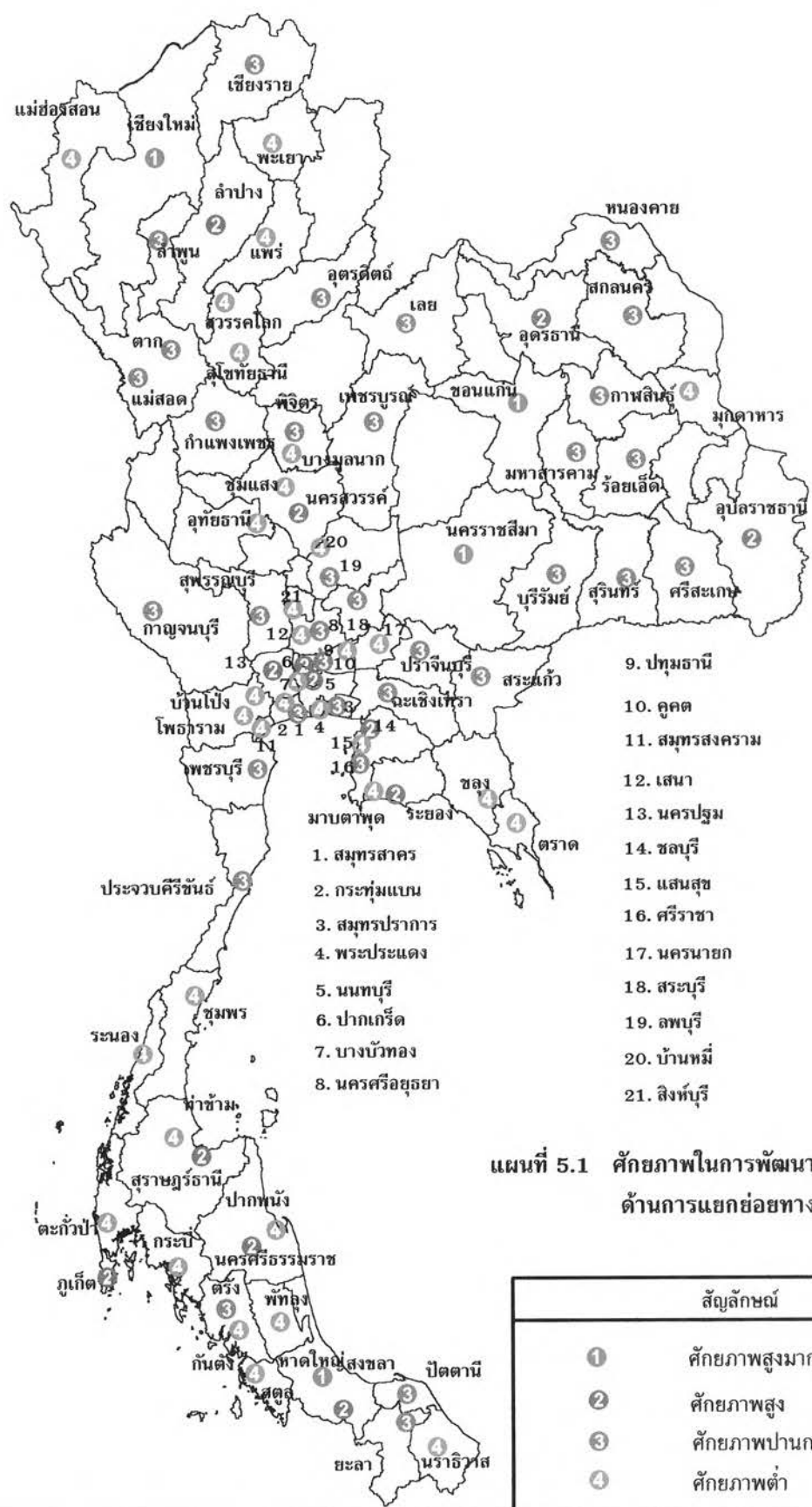

ส่วนเทศบาลกลุ่มที่เหลือได้ทำการวิเคราะห์ใหม่ดังที่กล่าวข้างต้น (แผนภูมิที่ 5.2) มีระยะ ทั้งช่วงห่างจากกันระหว่างกลุ่มเทศบาลที่กระจุกตัวอยู่บริเวณจุดศูนย์กลางต่อเนื่องมายังแกนนอกค่า ลบ คือ นครยะลา นครสมุทรสาคร เมืองสระบุรีเป็นต้นกับกลุ่มเทศบาลที่อยู่บริเวณชายมือสุดจึง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มที่ตำแหน่งของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ (กลุ่มที่ 3) และเทศบาลเมือง สิงห์บุรีซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ 4 โดยกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยเทศบาลนครยะลา นครสมุทรสาคร เมือง สระบุรี เมืองเชียงราย เมืองอุตรดิตถ์ เมืองร้อยเอ็ด เมืองสุรินทร์ นครศรีธรรมราช เมืองกาญจนบุรี เมือง ฉะเชิงเทราเป็นต้น ส่วนเทศบาลกลุ่มที่ 4 ประกอบด้วยเทศบาลเมืองสิงห์บุรี เมืองมาบตาพุด เมือง บ้านโป่ง เมืองนราธิวาส เมืองชุมพร เมืองพัทลุง เมืองแพร่เป็นต้นโดยมีรายละเอียดของเทศบาล จำแนกรายกลุ่มดังนี้ (แผนที่ 5.1)

กลุ่มที่ 1 (แผนภูมิ 5.1) ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครขอนแก่น และนครราชสีมา เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงมากอยู่ในภาคเหนือ ภาคใต้ภาคละ 1 แห่ง ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2 แห่งคิดเป็นร้อยละ 3.5 ของเทศบาลทั้งหมด จะเห็นได้ว่า เทศบาลดังกล่าวเป็นเมืองหลักที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ มีความเป็นศูนย์กลางในด้านการแยกย่อย ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีประเภทและจำนวนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายกว่าเทศบาลอื่น ๆ ส่วนภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกที่ไม่มีเทศบาลศักยภาพสูงมากในการแยกย่อยทาง เศรษฐกิจ

กลุ่มที่ 2 (แผนภูมิ 5.1) เป็นเทศบาลที่อยู่ถัดมาทางซ้ายของแกนบวกมีศักยภาพในการ พัฒนาสูงรองจากกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยเทศบาล 13 แห่งคิดเป็นร้อยละ 15.29 ของเทศบาลที่ ทำการศึกษา อยู่ในภาคกลางและภาคใต้ภาคละ 4 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก ภาคละ 2 แห่ง และภาคเหนือ 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี นครอุบลราชธานี เมืองภูเก็ต นครอุดรธานี นครนครปฐม เมืองสุราษฎร์ธานี นครนครศรีธรรมราช เมืองชลบุรี นครลำปาง และนครสงขลา และนครระยอง

เทศบาลในภาคกลางซึ่งมีศักยภาพสูงส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จังหวัดนนทบุรีและนครปฐม โดยเฉพาะเทศบาลนครนนทบุรีและนครปากเกร็ดเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และมีการขยายเขตเทศบาลครอบคลุมพื้นที่หลายตำบล ส่วน เทศบาลนครนครสวรรค์ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อขึ้นสู่ภาคเหนือ เทศบาลในภาคใต้ส่วนใหญ่ กระจายตัวต่อเนื่องกันไป นอกจากนี้เทศบาลในกลุ่มที่มีศักยภาพสูงส่วนใหญ่เป็นเทศบาลนคร ยก เว้นเทศบาลเมืองภูเก็ต เมืองสุราษฎร์ธานี และเมืองชลบุรีที่มีฐานะเป็นเทศบาลเมืองแต่มีศักยภาพ ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจใกล้เคียงกับเทศบาลนครในกลุ่มนี้ ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากเทศบาล เหล่านี้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในระดับภาค และมีความเป็นไปได้ในการยกฐานะเป็นเทศบาล นครในอนาคต นอกจากนี้เทศบาลบางแห่งมีความโดดเด่นเฉพาะ เช่น เมืองภูเก็ตเป็นเมืองที่ความ สำคัญทางการท่องเที่ยว

แผนที่ 5.1 ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาลด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ

สัญลักษณ์	
①	ศักยภาพสูงมาก
②	ศักยภาพสูง
③	ศักยภาพปานกลาง
④	ศักยภาพต่ำ

ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในประเทศไทย

มาตรฐาน 0 100 200 300 กิโลเมตร	เหนือ 	ที่มา : การวิเคราะห์
--------------------------------------	-----------	----------------------

กลุ่มที่ 3 (แผนภูมิ 5.2) เป็นเทศบาลที่อยู่ ณ ตำแหน่งถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจปานกลางมีจำนวน 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.17 อยู่ในภาคเหนือ 3 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 แห่ง และภาคกลาง 5 แห่ง ภาคใต้ 5 แห่ง ภาคตะวันออก 3 แห่ง และภาคตะวันตก 1 แห่ง ได้แก่ นครยะลา นครสมุทรสาคร เมืองสระบุรี เมืองเชียงราย เมืองอุดรดิตต์ เมืองร้อยเอ็ด เมืองสุรินทร์ นครตรัง เมืองกาญจนบุรี เมืองฉะเชิงเทรา นครสมุทรปราการ เมืองเพชรบูรณ์ นครนครศรีอยุธยา เมืองสกลนคร เมืองลพบุรี เมืองสระแก้ว เมืองลำพูน เมืองแม่สอด เมืองกระบี่ เมืองมหาสารคาม เมืองสุพรรณบุรี เมืองปราจีนบุรี เมืองพิจิตร เมืองเลย เมืองปทุมธานี เมืองศรีราชา เมืองปัตตานี เมืองศรีสะเกษ เมืองหนองคาย เมืองตาก เมืองกำแพงเพชร เมืองบุรีรัมย์ เมืองกาฬสินธุ์ เมืองเพชรบุรี และเมืองประจวบคีรีขันธ์

เทศบาลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเทศบาลเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางระดับจังหวัด คือ ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองจำนวน 29 แห่ง ยกเว้นเทศบาลนคร 5 แห่งที่มีศักยภาพในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจปานกลาง แต่จากแผนภูมิที่ 5.2 เทศบาลเหล่านี้กระจายตัวอยู่ห่างกันแสดงถึงลักษณะแตกต่างกันบ้างแม้ว่าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยเทศบาลเหล่านี้มีโอกาสในการพัฒนาเข้าสู่กลุ่มที่มีศักยภาพสูง ส่วนเทศบาลเมืองแม่สอดและเมืองศรีราชาเป็นเทศบาลที่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ แต่มีศักยภาพในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง โดยเฉพาะเมืองแม่สอดเพิ่งได้รับการยกฐานะจากเทศบาลตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2544 และมีความสำคัญเนื่องจากเป็นเมืองที่มีบทบาทในด้านการค้าชายแดน

กลุ่มที่ 4 (แผนภูมิ 5.2) เป็นกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจต่ำอยู่ถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 3 จำนวน 33 แห่งคิดเป็นร้อยละ 38.82 โดยกระจายตัวอยู่ภาคต่างๆ ดังนี้ภาคเหนือ 3 แห่ง ภาคกลาง 17 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9 แห่ง ภาคใต้ 8 แห่ง ภาคตะวันออก 5 แห่ง และภาคตะวันตก 4 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาลเมืองสิงห์บุรี เมืองมาบตาพุด เมืองบ้านโป่ง เมืองนราธิวาส เมืองชุมพร เมืองพัทลุง เมืองแพร่ เมืองพะเยา เมืองระนอง เมืองมุกดาหาร เมืองสวรรคโลก เมืองท่าข้าม เมืองอุทัยธานี เมืองกันตัง เมืองสมุทรสงคราม เมืองสุโขทัยธานี เมืองนครนายก เมืองชุมแสง เมืองบางมูลนาก เมืองแม่ฮ่องสอน เมืองตราด เมืองสตูล เมืองบ้านหมี่ เมืองปากพนัง เมืองคูคต เมืองกระทุ่มแบน เมืองแสนสุข เมืองบางบัวทอง เมืองโพธาราม เมืองพระประแดง เมืองชลุง เมืองเสนา เมืองตะกั่วป่า เทศบาลในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ จึงมีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจต่ำ กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นการให้บริการภายในเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น

2. การแยกย่อยทางสังคม

การวิเคราะห์การแยกย่อยทางสังคมได้นำตัวแปรจำนวน 22 ตัวแปรไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยมีกระบวนการวิเคราะห์เดียวกับการแยกย่อยทางเศรษฐกิจข้างต้น และวิเคราะห์ในระดับ 2 มิติ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด คือ ค่า Stress of Configuration ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.210 และค่า RQS เท่ากับ 0.925 การกระจายตำแหน่งของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองอยู่ในรูปจุดจำนวน 43 แห่ง ส่วนเทศบาลที่เหลือจำนวน 42 แห่งกระจุกตัวอยู่รวมกันแต่สามารถกำหนดตำแหน่งได้จากมาตราส่วนแผนภูมิ (ตารางที่ 5.3) แผนภูมิที่ 5.3 จะเห็นได้ว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครนครราชสีมา นครนนทบุรี นครนครปฐม และนครขอนแก่น มีศักยภาพการแยกย่อยทางสังคมแตกต่างจากเทศบาลอื่น เนื่องจากมีระยะห่างจากเทศบาลอื่นๆ มาก ถัดมาเป็นกลุ่มเทศบาลจำนวน 17 แห่งกระจายตัวอยู่ห่างๆ กัน ต่อมาได้ทำการวิเคราะห์ครั้งที่ 2 ด้วยเทคนิค MDS โดยตัดเทศบาลที่ปรากฏตำแหน่งจำนวน 23 แห่งออกไป (นครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครนครราชสีมา นครนนทบุรี นครนครปฐม นครขอนแก่น นครระยอง นครปากเกร็ด นครนครศรีธรรมราช นครนครสวรรค์ นครอุบลราชธานี เมืองสุราษฎร์ธานี เมืองภูเก็ต นครสงขลา เมืองกาญจนบุรี นครลำปาง นครยะลา นครนครศรีอยุธยา นครอุดรธานี เมืองเชียงราย เมืองมหาสารคาม เมืองสกลนครและเมืองชลบุรี) ผลการวิเคราะห์มีค่า Stress of Configuration เท่ากับ 0.252 และค่า RSQ เท่ากับ 0.746 (ตารางที่ 5.4) แผนภูมิที่ 5.4 ตำแหน่งของเทศบาลที่อยู่ทางขวาด้านแกนบวกมีการกระจายตัวอยู่ไม่ห่างกันมากนัก สามารถแสดงตำแหน่งของเทศบาลได้จำนวน 30 แห่ง แต่มีบางเทศบาลมีตำแหน่งอยู่ซ้อนทับกันเนื่องจากมีลักษณะการแยกย่อยทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน ส่วนเทศบาลอีกกลุ่มที่อยู่ถัดไปทางด้านซ้ายจำนวน 32 แห่ง ยังคงมีตำแหน่งที่กระจุกตัวอยู่อย่างชัดเจนแสดงถึงลักษณะที่ไม่แตกต่างกันของเทศบาลในกลุ่ม

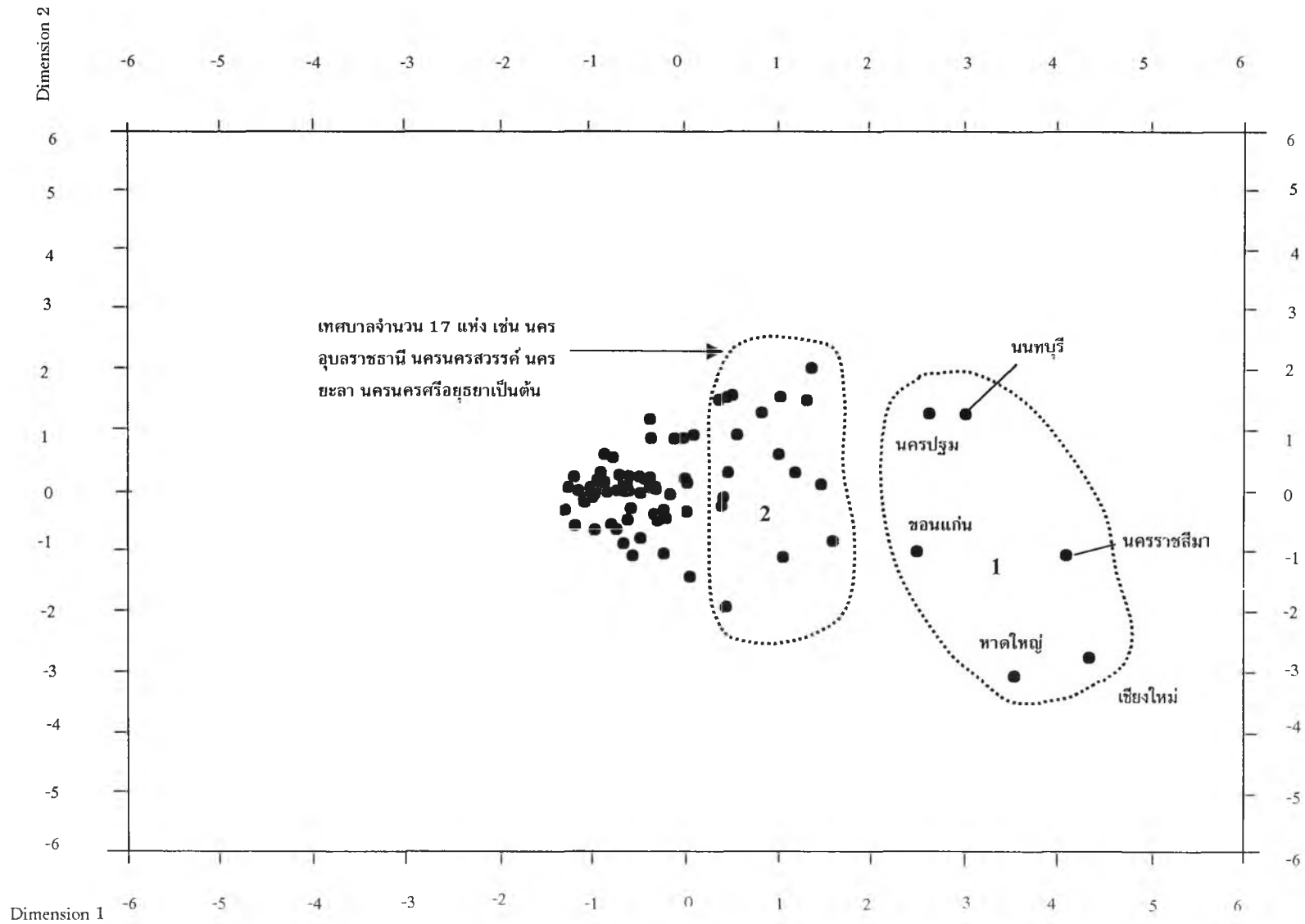
การจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางสังคม ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการแบ่งกลุ่มเทศบาลในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากระยะห่างระหว่างเทศบาลในแผนภูมิที่ 5.3 มีกลุ่มเทศบาลกระจายตัวอยู่ห่างๆ กัน จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ นครเชียงใหม่ นครราชสีมา นครหาดใหญ่ นครนนทบุรี นครนครปฐม และนครขอนแก่น ถัดมาคือกลุ่มเทศบาลที่อยู่ต่อเนื่องไปทางซ้ายอีก 17 แห่ง แม้ว่าจะมีระยะห่างจากกลุ่มเทศบาลที่อยู่ทางซ้ายไม่มากนัก แต่เนื่องจากกลุ่มเทศบาลที่อยู่ทางด้านซ้ายต่อเนื่องไปยังแกนลบกระจุกตัวอย่างชัดเจนจึงแบ่งเทศบาลจำนวน 17 แห่งเป็นกลุ่มที่ 2 ส่วนการวิเคราะห์ในครั้งที่ 2 สามารถแบ่งเทศบาลจำนวน 62 แห่งได้เป็น 2 กลุ่ม โดยพิจารณาระยะห่างระหว่างเทศบาลในแผนภูมิที่ 5.4 พบว่าการกระจายตัวของเทศบาลที่อยู่ทางด้านขวา ก่อนที่จะกระจุกตัวรวมกันต่อเนื่องมายังแกนลบทางด้านซ้าย โดยมีระยะห่างที่ตำแหน่งของเทศบาลเมืองลำพูนและเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นจึงใช้ระยะห่างดังกล่าวเป็นจุดแบ่งเทศบาลกลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ออกจากกัน เทศบาลในกลุ่มที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง และเทศบาลในกลุ่มที่ 4 มีจำนวน 32 แห่ง

ตารางที่ 5.3 จุด Coordinate การแยกย่อยทางสังคมของเทศบาล 85 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
นครเชียงใหม่	4.37	-2.56	เมืองสุพรรณบุรี	-0.27	-0.35	เมืองสระแก้ว	-0.90	-0.02
นครนครราชสีมา	4.12	-0.97	นครระยอง	0.47	-0.09	เมืองระนอง	-0.80	0.58
นครหาดใหญ่	3.57	-2.84	เมืองศรีสะเกษ	0.15	0.87	เมืองปทุมธานี	-0.57	0.14
นครขอนแก่น	2.53	-0.92	เมืองสุรินทร์	-0.23	-0.45	เมืองกันตัง	-0.90	0.05
นครนครปฐม	2.67	1.20	นครสมุทรปราการ	-0.31	0.07	เมืองพะเยา	-0.59	0.11
นครนครศรีธรรมราช	1.10	-1.01	เมืองกาฬสินธุ์	-0.50	-0.99	เมืองแม่สอด	-0.84	0.30
นครนครสวรรค์	1.51	0.11	เมืองแพร่	-0.42	-0.02	เมืองนครนายก	-0.91	-0.03
นครอุบลราชธานี	1.64	-0.76	เมืองลพบุรี	-0.17	-0.96	เมืองตราด	-0.57	0.00
เมืองสุราษฎร์ธานี	1.07	1.46	เมืองนราธิวาส	-0.60	0.01	เมืองลำพูน	-0.60	-0.81
เมืองภูเก็ต	0.52	0.29	เมืองศรีราชา	-0.91	-0.59	เมืองอุทัยธานี	-0.56	0.13
นครสงขลา	0.51	1.45	เมืองมหาสารคาม	0.61	0.88	เมืองสวรรคโลก	-0.84	0.07
เมืองกาญจนบุรี	0.56	1.48	เมืองพิจิตร	-0.25	0.04	เมืองมาบตาพุด	-0.71	0.52
นครอุดรธานี	1.23	0.30	เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.66	0.02	เมืองบางบัวทอง	-0.86	0.10
นครลำปาง	0.50	-1.79	เมืองกำแพงเพชร	-0.26	0.08	เมืองสตูล	-0.54	0.01
เมืองชลบุรี	-0.31	1.12	เมืองสิงห์บุรี	0.04	0.82	เมืองแสนสุข	-0.73	-0.51
นครตรัง	-0.17	-0.28	นครสมุทรสาคร	-0.32	0.08	เมืองท่าข้าม	-0.42	-0.72
นครนนทบุรี	3.05	1.19	เมืองพัทลุง	-0.31	0.22	เมืองตะกั่วป่า	-0.93	-0.08
เมืองเชียงราย	1.06	0.58	เมืองหนองคาย	-0.06	0.82	เมืองโพธาราม	-0.10	-0.04
เมืองสกลนคร	0.45	-0.22	เมืองชุมพร	-0.52	-0.26	เมืองขลุง	-1.22	-0.28
นครยะลา	1.41	1.91	เมืองปัตตานี	-0.38	0.20	เมืองบางมูลนาก	-0.87	0.19
นครนครศรีอยุธยา	1.36	1.41	เมืองเพชรบุรี	-0.15	-0.41	เมืองชุมแสง	-1.13	0.23
เมืองฉะเชิงเทรา	0.07	-0.31	เมืองมุกดาหาร	-0.54	0.24	เมืองคูคต	-0.95	0.07
เมืองสระบุรี	0.08	0.14	เมืองสุโขทัยธานี	-0.77	-0.01	เมืองปากพั่น	-1.01	-0.16
เมืองบุรีรัมย์	0.42	1.42	เมืองเลย	-0.65	0.26	เมืองกระทู้มแบน	-1.08	0.02
นครปากเกร็ด	0.88	1.21	เมืองอุดรดิตต์	-0.67	-0.58	เมืองบ้านหมี่	-1.11	-0.53
เมืองร้อยเอ็ด	0.06	0.21	เมืองเพชรบูรณ์	-0.55	-0.44	เมืองพระประแดง	-1.02	-0.10
เมืองปราจีนบุรี	0.11	-1.32	เมืองสมุทรสงคราม	-0.80	0.15	เมืองเสนา	-1.19	0.07
เมืองกระบี่	-0.30	0.82	เมืองบ้านโป่ง	-0.60	0.02			
เมืองตาก	-0.43	0.23	เมืองแม่ฮ่องสอน	-0.60	0.14			

แผนภูมิที่ 5.3

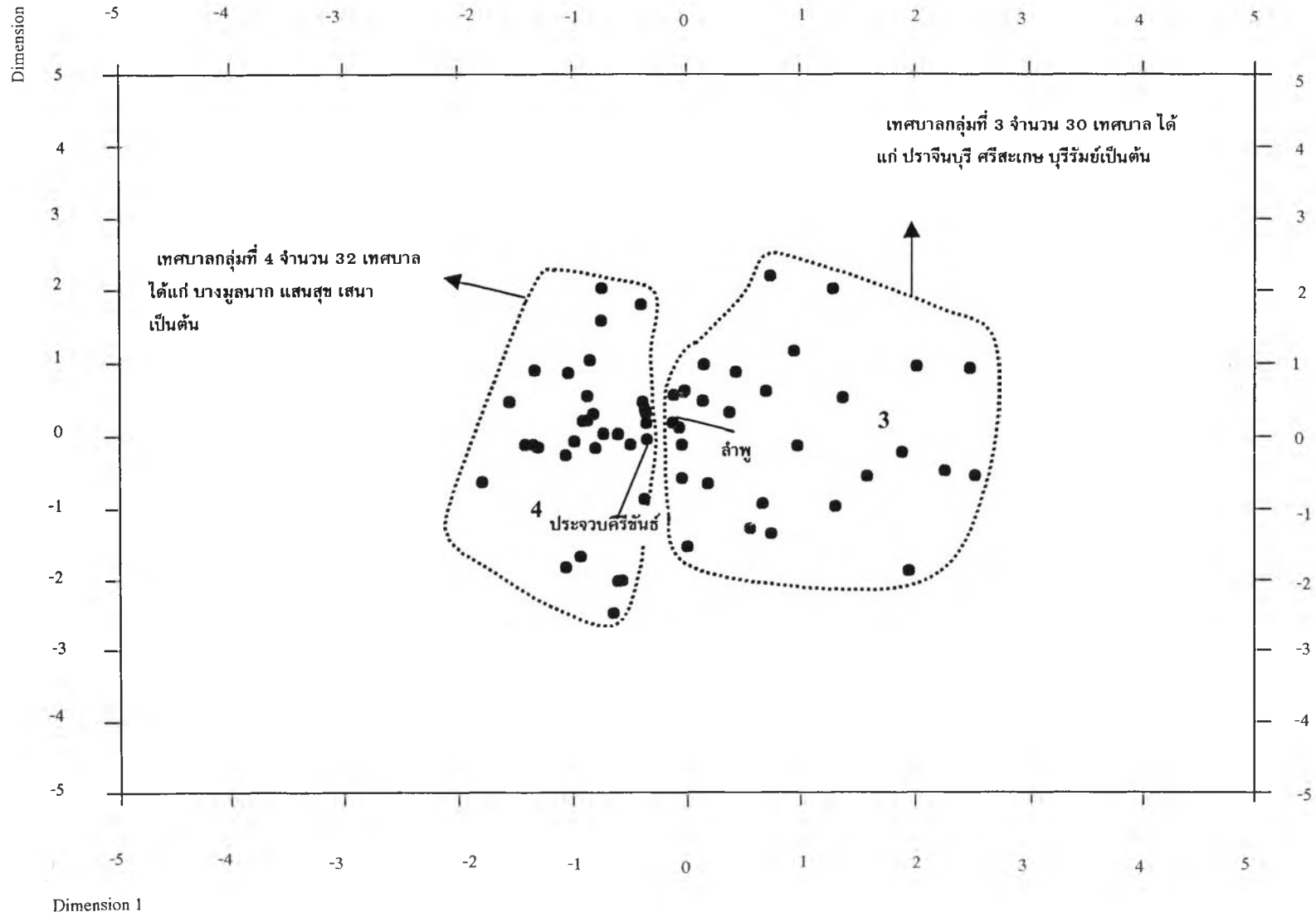
การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 85 เทศบาลบนพื่นระนาบ 2 มิติด้านการแยกย่อยทางสังคม

ตารางที่ 5.4 จุด Coordinate การแยกย่อยทางสังคมของเทศบาล 62 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
เมืองฉะเชิงเทรา	1.55	-0.52	นครสมุทรสาคร	0.69	0.56	เมืองตราด	0.19	-0.62
เมืองสระบุรี	1.34	0.47	เมืองพัทลุง	0.38	0.29	เมืองลำพูน	-0.11	0.16
เมืองร้อยเอ็ด	0.93	1.07	เมืองหนองคาย	0.73	2.03	เมืองอุทัยธานี	-0.05	0.10
เมืองกระบี่	0.16	0.90	เมืองชุมพร	-0.03	-0.55	เมืองสวรรคโลก	-0.84	0.49
นครตรัง	1.28	-0.91	เมืองปัตตานี	0.43	0.80	เมืองมาบตาพุด	-0.72	1.46
เมืองปราจีนบุรี	2.47	-0.51	เมืองเพชรบุรี	1.85	-0.21	เมืองบางบัวทอง	-0.70	0.02
เมืองบุรีรัมย์	2.21	-0.45	เมืองมุกดาหาร	-0.01	0.55	เมืองสตูล	-0.34	0.33
เมืองตาก	-0.34	0.28	เมืองสุโขทัยธานี	-0.35	-0.82	เมืองแสนสุข	-1.02	-1.71
เมืองสุพรรณบุรี	0.66	-0.87	เมืองเลย	-0.10	0.51	เมืองท่าข้าม	-0.38	1.66
เมืองศรีสะเกษ	2.43	0.85	เมืองอุดรดิตต์	0.02	-1.43	เมืองตะกั่วป่า	-0.87	0.17
เมืองสุรินทร์	0.55	-1.19	เมืองเพชรบูรณ์	0.73	-1.26	เมืองโพธาราม	-0.95	-0.08
นครสมุทรปราการ	1.97	0.88	เมืองสมุทรสงคราม	-1.00	0.79	เมืองขลุง	-1.73	-0.60
เมืองกาฬสินธุ์	0.15	0.44	เมืองบ้านโป่ง	-0.47	-0.11	เมืองบางมูลนาก	-0.79	0.26
เมืองแพร่	-0.37	0.42	เมืองแม่ฮ่องสอน	-0.58	-1.89	เมืองชุมแสง	-1.28	0.83
เมืองลพบุรี	1.90	-1.75	เมืองสระแก้ว	-0.77	-0.16	เมืองคูคต	-1.02	-0.25
เมืองนราธิวาส	-0.03	-0.11	เมืองระนอง	-0.71	1.88	เมืองปากพอง	-1.30	-0.12
เมืองศรีราชา	-0.54	-1.88	เมืองปทุมธานี	-0.33	0.15	เมืองกระทุ่มแบน	-1.26	-0.15
เมืองพิจิตร	0.96	-0.13	เมืองกันตัง	-0.58	0.01	เมืองบ้านหมี่	-0.90	-1.57
เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.33	-0.05	เมืองพะเยา	-0.62	-2.30	เมืองพระประแดง	-1.37	-0.12
เมืองกำแพงเพชร	0.00	0.57	เมืองแม่สอด	-0.82	0.95	เมืองเสนา	-1.50	0.42
เมืองสิงห์บุรี	1.26	1.86	เมืองนครนายก	-0.84	0.18			

แผนภูมิที่ 5.4 การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 62 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้านการแยกย่อยทางสังคม

การวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถแบ่งกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาการแยกย่อยทางสังคมได้ 4 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้ (แผนที่ 5.2)

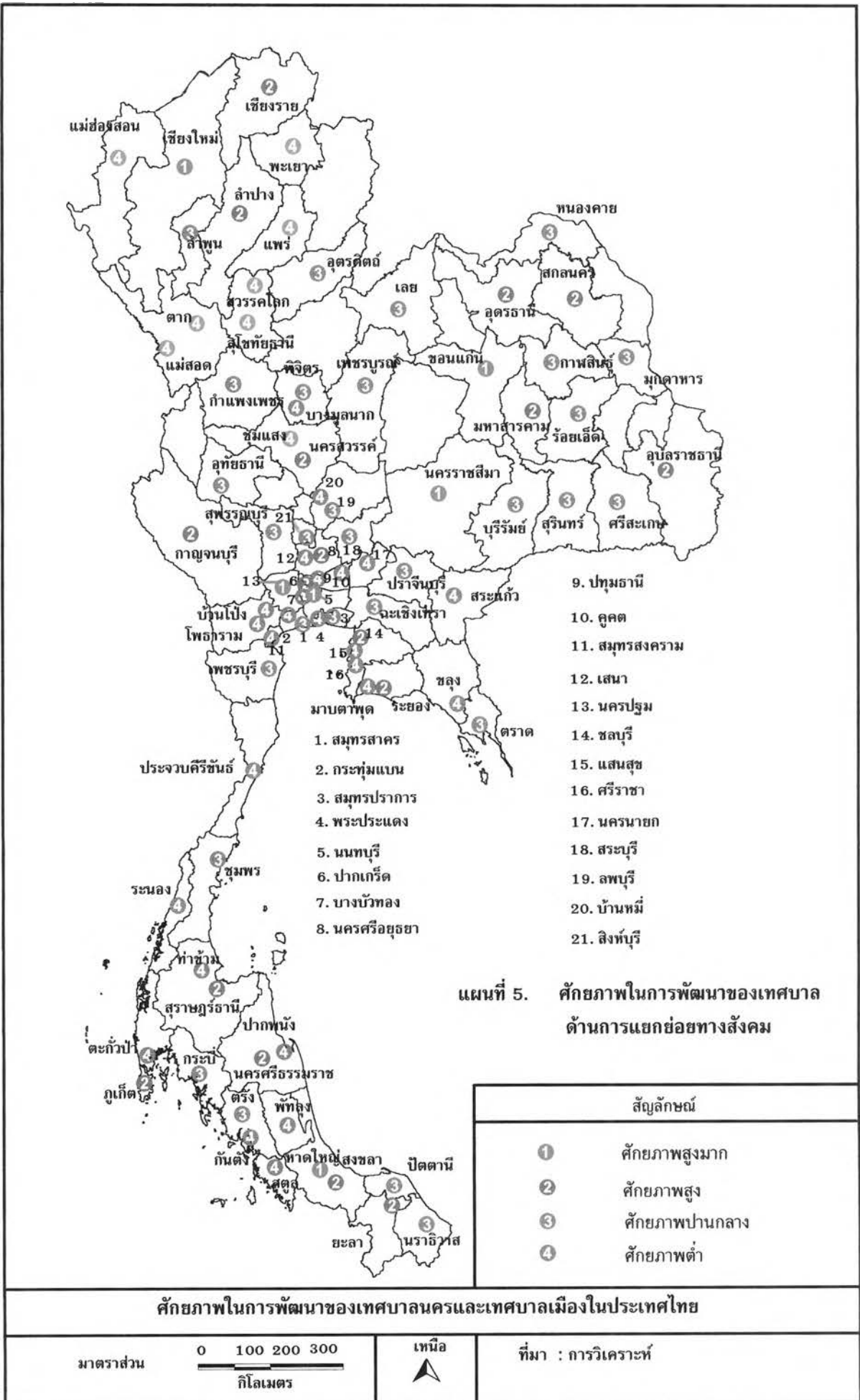
กลุ่มที่ 1 (แผนภูมิ 5.3) ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา นครหาดใหญ่ นครนนทบุรี นครนครปฐม และนครขอนแก่นเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางสังคมสูงมากอยู่ในภาคเหนือ ภาคใต้ภาคละ 1 แห่ง ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางจำนวน 2 เทศบาลเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 7.06 ของเทศบาลที่ทำการศึกษ เทศบาลในกลุ่มนี้ประกอบด้วยกลุ่มเทศบาลเกี่ยวกับการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ และมีเทศบาลในภาคกลางเพิ่มอีก 2 แห่ง คือ นครนนทบุรี และนครนครปฐม โดยเทศบาลเหล่านี้มีกิจกรรมการแยกย่อยทางสังคมเกือบทุกประเภททั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข การบริการด้านนันทนาการและศิลปวัฒนธรรม สังเกตได้จากเทศบาลเหล่านี้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน หอสมุดแห่งชาติสาขา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสาขา และโรงพยาบาลศูนย์ มีลักษณะเป็นศูนย์กลางการบริการด้านสังคมและความเป็นอยู่ที่ดีภายในภูมิภาค

กลุ่มที่ 2 (แผนภูมิ 5.3) เป็นเทศบาลที่อยู่ถัดมาทางซ้ายของแกนบวกเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงรองจากกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยเทศบาล 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.0 ของเทศบาลที่ทำการศึกษาอยู่ในภาคใต้ 5 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่งภาคกลาง 3 แห่งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2 แห่งเท่ากัน และภาคตะวันตก 1 แห่ง ได้แก่ นครอุบลราชธานี นครนครสวรรค์ นครยะลา นครนครศรีอยุธยา นครอุดรธานี นครนครศรีธรรมราช เมืองสุราษฎร์ธานี เมืองเชียงราย นครปากเกร็ด เมืองมหาสารคาม เมืองกาญจนบุรี เมืองภูเก็ต นครสงขลา นครลำปาง นครระยอง เมืองสกลนคร และเมืองชลบุรี จะเห็นได้ว่าเทศบาลกลุ่มนี้กระจายตัวอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศส่วนใหญ่เป็นเทศบาลนคร และเป็นกลุ่มเดียวกับเทศบาลที่มีศักยภาพในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจสูง โดยมีเทศบาลเมืองเชียงราย เมืองมหาสารคาม เมืองกาญจนบุรี และเมืองสกลนครเพิ่มเข้ามา เนื่องจากกิจกรรมการแยกย่อยทางสังคมส่วนใหญ่เป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่จัดการดูแลเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

กลุ่มที่ 3 (แผนภูมิ 5.4) เป็นเทศบาลที่อยู่ ณ ตำแหน่งถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางสังคมระดับปานกลางมีจำนวน 30 แห่งคิดเป็นร้อยละ 35.29 ของเทศบาลที่ทำการศึกษาอยู่ในภาคกลาง 10 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง ภาคใต้ 6 แห่ง ส่วนภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคละ 2 แห่ง ได้แก่ เมืองปราจีนบุรี เมืองศรีสะเกษ เมืองบุรีรัมย์ นครสมุทรปราการ เมืองลพบุรี เมืองเพชรบุรี เมืองฉะเชิงเทรา เมืองสระบุรี นครตรัง เมืองสิงห์บุรี เมืองพิจิตร เมืองร้อยเอ็ด เมืองเพชรบูรณ์ เมืองหนองคาย นครสมุทรสาคร เมืองสุพรรณบุรี เมืองสุรินทร์ เมืองปัตตานี เมืองพัทลุง เมืองตราด เมืองกระบี่ เมืองกาฬสินธุ์ เมืองอุดรดิตถ์ เมืองกำแพงเพชร เมืองมุกดาหาร เมืองชุมพร เมืองนราธิวาส เมืองอุทัยธานี เมืองเลย เมืองลำพูน เทศบาลกลุ่มที่ 3 ทั้งหมดเป็นเทศบาลที่เป็นศูนย์

กลางระดับจังหวัด โดยเป็นเทศบาลนคร 3 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล 2 แห่ง สามารถให้บริการพื้นฐานด้านสังคมจากกรุงเทพมหานครได้ และภาคใต้ 1 แห่ง

กลุ่มที่ 4 (แผนภูมิ 5.4) เป็นกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางสังคมในระดับที่อยู่ถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 3 จำนวน 32 แห่งคิดเป็นร้อยละ 37.65 โดยกระจายตัวอยู่ภาคต่างๆ ดังนี้ ภาคกลาง 13 แห่ง ภาคใต้ 7 แห่ง ภาคตะวันตก 5 แห่ง ภาคตะวันออก 4 แห่ง ภาคเหนือ 3 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาลเมืองสิงห์บุรี เมืองมาบตาพุด เมืองบ้านโป่ง เมืองนราธิวาส เมืองชุมพร เมืองพัทลุง เมืองแพร่ เมืองพะเยา เมืองระนอง เมืองมุกดาหาร เมืองสวรรคโลก เมืองท่าข้าม เมืองอุทัยธานี เมืองกันตัง เมืองสมุทรสงคราม เมืองสุโขทัยธานี เมืองนครนายก เมืองชุมแสง เมืองบางมูลนาก เมืองแม่ฮ่องสอน เมืองตราด เมืองสตูล เมืองบ้านหมี่ เมืองปากพนัง เมืองคูคต เมืองกระทุ่มแบน เมืองแสนสุข เมืองบางบัวทอง เมืองโพธาราม เมืองพระประแดง เมืองขลุง เมืองเสนา เมืองตะกั่วป่า เทศบาลในกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นเทศบาลขนาดเล็กบางแห่งเพิ่งได้รับการยกฐานะจากเทศบาลตำบล จึงมีศักยภาพในการแยกย่อยทางสังคมค่อนข้างต่ำ เพราะสามารถให้บริการพื้นฐาน เช่น การศึกษาและการสาธารณสุขร่วมกับเทศบาลที่เป็นศูนย์กลางระดับจังหวัดได้

1. สมุทรสาคร
2. กระทุ่มแบน
3. สมุทรปราการ
4. พระประแดง
5. นนทบุรี
6. ปากเกร็ด
7. บางบัวทอง
8. นครศรีอยุธยา

9. ปทุมธานี
10. คูคต
11. สมุทรสงคราม
12. เสนา
13. นครปฐม
14. ชลบุรี
15. แสนสุข
16. ศรีราชา
17. นครนายก
18. สระบุรี
19. ลพบุรี
20. บ้านหมี่
21. สิงห์บุรี

3. การผสมผสานทางสังคม

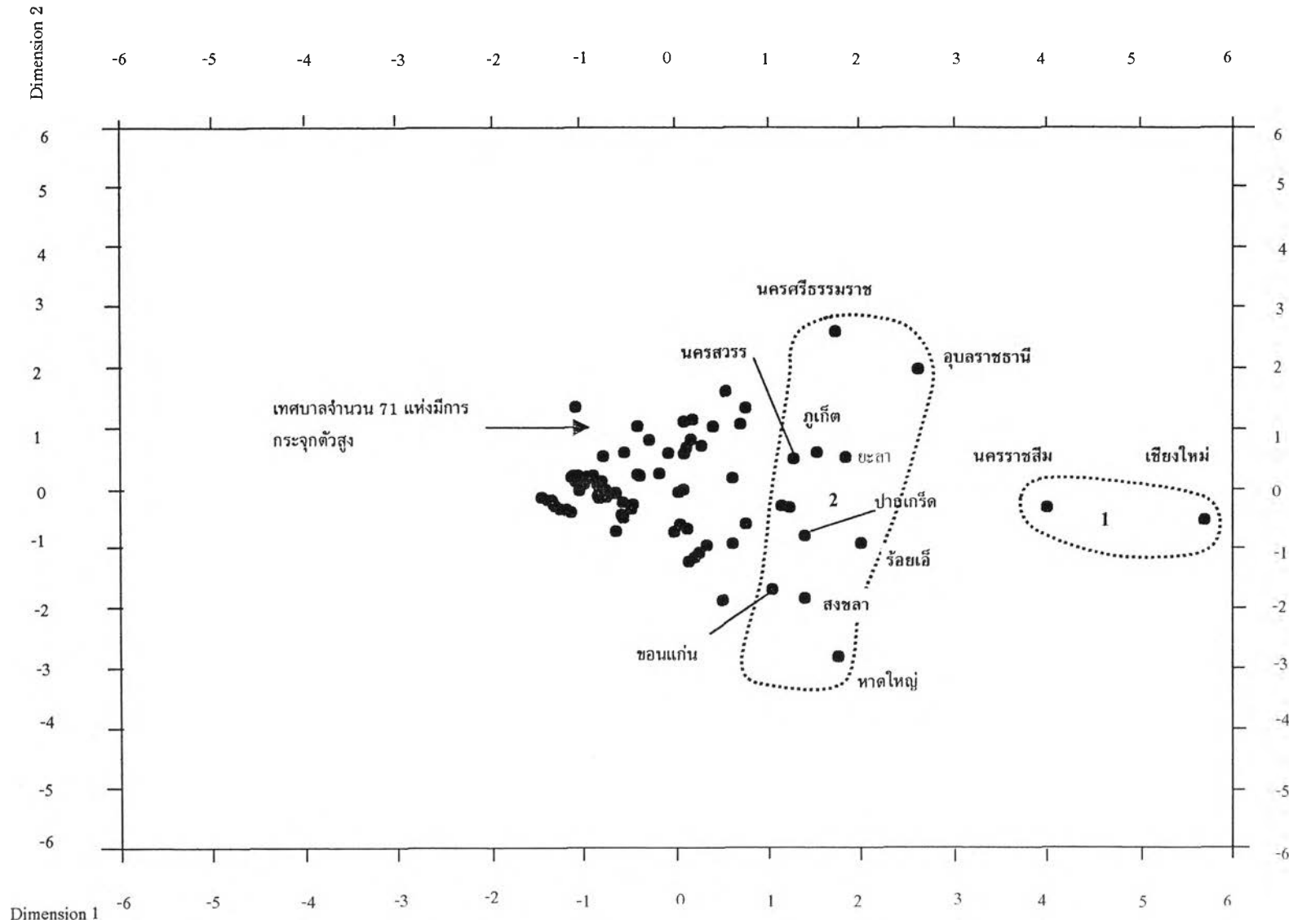
การผสมผสานทางสังคมได้นำตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปรไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยมีกระบวนการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแยกย่อยทางเศรษฐกิจข้างต้น วิเคราะห์ในระดับ 2 มิติ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด คือ ค่า Stress of Configuration ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.160 เข้าใกล้ 0 เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำแสดงถึงความเหมาะสมในการวิเคราะห์ระดับ 2 มิติ แสดงว่ากราฟแสดงระยะห่างได้ถูกต้องและค่า RQS เท่ากับ 0.951 ผลการวิเคราะห์จากแผนภูมิที่ 5.5 การกระจายตำแหน่งของเทศบาลอยู่ในรูปจุดจำนวน 28 แห่ง ส่วนเทศบาลที่เลือกกระจุกตัวอยู่รวมกันแต่สามารถกำหนดตำแหน่งได้จากมาตราส่วนแผนภูมิ (ตารางที่ 5.5) เนื่องจากเทศบาลนครเชียงใหม่ นครนครราชสีมามีศักยภาพในการผสมผสานทางสังคมแตกต่างจากเทศบาลอื่น จึงมีระยะห่างจากเทศบาลอื่นๆ ค่อนข้างชัดเจน ถัดมาเป็นกลุ่มเทศบาลจำนวน 12 แห่ง กระจายตัวอยู่ห่างๆ กันถัดไปทางซ้ายมีเทศบาลกระจุกตัวต่อเนื่องไปยังแกนลบ เพื่อให้เทศบาลที่เหลือปรากฏตำแหน่งจึงได้ทำการวิเคราะห์อีกครั้ง โดยตัดเทศบาลจำนวน 14 แห่งข้างต้นออกไป ผลการวิเคราะห์มีค่า Stress of Configuration เท่ากับ 0.208 และค่า RQS เท่ากับ 0.859 จากแผนภูมิ 5.6 ตำแหน่งของเทศบาลที่อยู่ทางขวาด้านแกนบวกมีการกระจายตัวอยู่ไม่ห่างกันมากนักจำนวน 30 แห่ง โดยบางตำแหน่งอยู่ซ้อนทับกันเนื่องจากมีลักษณะการผสมผสานทางสังคมที่คล้ายคลึงกันมาก ส่วนเทศบาลอีกกลุ่มอยู่ถัดไปทางด้านซ้ายจำนวน 40 แห่ง มีตำแหน่งที่กระจุกตัวอยู่อย่างชัดเจนแสดงถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันของเทศบาลในกลุ่ม ส่วนการจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาด้านการผสมผสานทางสังคมพิจารณาจากระยะห่างระหว่างเทศบาลจากแผนภูมิ 5.5 มีกลุ่มเทศบาลกระจายตัวอยู่ห่างๆ กัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ นครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา ซึ่งมีระยะห่างจากเทศบาลที่อยู่ทางซ้ายพอสมควรจึงพิจารณาให้เป็นกลุ่มที่ 1 ถัดมาทางด้านซ้าย คือ กลุ่มเทศบาลจำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย นครอุบลราชธานี นครขอนแก่น นครยะลา นครหาดใหญ่ นครศรีธรรมราช เมืองภูเก็ต นครปากเกร็ด นครสวรรค์ นครนนทบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี เมืองนราธิวาส เมืองร้อยเอ็ด ซึ่งมีระยะห่างจากกลุ่มเทศบาลที่กระจุกตัวอยู่ทางซ้ายต่อเนื่องไปยังแกนลบจึงจัดเป็นกลุ่มที่ 2 แผนภูมิ 5.6 ตำแหน่งของเทศบาลที่อยู่ทางขวาด้านแกนบวกมีการกระจายตัวอยู่ไม่ห่างกันมากนักจำนวน 30 แห่ง โดยบางตำแหน่งอยู่ซ้อนทับกันเนื่องจากมีลักษณะการผสมผสานทางสังคมที่คล้ายคลึงกันมาก ส่วนเทศบาลอีกกลุ่มที่อยู่ถัดไปทางด้านซ้ายจำนวน 40 แห่งมีตำแหน่งที่กระจุกตัวอยู่อย่างชัดเจน เนื่องจากเทศบาลกลุ่มดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก จากแผนภูมิที่ 5.5 มีกลุ่มเทศบาลกระจายตัวอยู่ห่างๆ กัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ นครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา ซึ่งมีระยะห่างจากเทศบาลที่อยู่ทางซ้ายพอสมควรจึงพิจารณาให้เป็นกลุ่มที่ 1 ถัดมาทางด้านซ้าย คือ กลุ่มเทศบาลจำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย นครอุบลราชธานี นครขอนแก่น นครยะลา นครหาดใหญ่ นครศรีธรรมราช เมืองภูเก็ต นครปากเกร็ด นครสวรรค์ นครนนทบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี เมืองนราธิวาส เมืองร้อยเอ็ด ซึ่งมีระยะห่างจากกลุ่มเทศบาลที่กระจุกตัวอยู่ทางซ้ายต่อเนื่องไปยังแกนลบจึงจัดเป็นกลุ่มที่ 2

ตารางที่ 5.5 จุด Coordinate การผสมผสานทางสังคมของเทศบาล 85 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
นครเชียงใหม่	5.72	-0.47	เมืองสุพรรณบุรี	-0.12	0.26	เมืองสระแก้ว	-0.49	0.58
นครนครราชสีมา	4.04	-0.28	นครระยอง	0.31	-0.99	เมืองระนอง	-0.52	-0.39
นครหาดใหญ่	1.80	-2.61	เมืองศรีสะเกษ	0.81	1.27	เมืองปทุมธานี	-0.68	-0.12
นครขอนแก่น	1.09	-1.57	เมืองสุรินทร์	0.14	0.00	เมืองกันตัง	-0.78	-0.09
นครนครปฐม	0.10	-0.55	นครสมุทรปราการ	0.26	-1.06	เมืองพะเยา	-0.33	0.22
นครนครศรีธรรมราช	1.77	2.45	เมืองกาฬสินธุ์	-0.40	-0.24	เมืองแม่สอด	-1.28	-0.16
นครนครสวรรค์	1.32	0.48	เมืองแพร่	0.75	1.02	เมืองนครนายก	0.15	0.58
นครอุบลราชธานี	2.66	1.86	เมืองลพบุรี	0.15	1.06	เมืองตราด	-0.74	0.14
เมืองสุราษฎร์ธานี	1.19	-0.26	นครสงขลา	1.44	-1.71	เมืองลำพูน	-0.97	-0.01
เมืองภูเก็ต	1.57	0.58	เมืองศรีราชา	-0.89	0.21	เมืองอุทัยธานี	-0.92	0.09
เมืองนราธิวาส	0.18	-0.62	เมืองมหาสารคาม	-0.22	0.77	เมืองสวรรคโลก	-1.11	-0.32
เมืองกาญจนบุรี	0.33	0.69	เมืองพิจิตร	-0.42	-0.31	เมืองมาบตาพุด	-1.18	-0.31
นครอุดรธานี	0.19	-1.13	เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.83	0.22	เมืองบางบัวทอง	-1.03	0.22
นครลำปาง	0.81	-0.54	เมืองกำแพงเพชร	-0.58	-0.06	เมืองสตูล	-0.99	0.12
เมืองชลบุรี	0.22	0.79	เมืองสิงห์บุรี	-0.76	-0.14	เมืองแสนสุข	-1.38	-0.12
นครตรัง	0.09	-0.04	นครสมุทรสาคร	0.67	0.18	เมืองท่าข้าม	-1.31	-0.16
นครนนทบุรี	1.28	-0.28	เมืองพัทลุง	0.04	-0.67	เมืองตะกั่วป่า	-0.75	-0.07
เมืองเชียงราย	-0.02	0.58	เมืองหนองคาย	-0.35	0.24	เมืองโพธาราม	-1.25	-0.23
เมืองสกลนคร	0.17	0.66	เมืองชุมพร	-0.58	-0.65	เมืองขลุง	-1.03	0.22
นครยะลา	1.88	0.51	เมืองปัตตานี	0.23	1.09	เมืองบางมูลนาก	-1.27	-0.17
นครนครศรีอยุธยา	0.39	-0.87	เมืองเพชรบุรี	0.66	-0.85	เมืองชุมแสง	-1.06	0.20
เมืองฉะเชิงเทรา	0.59	1.53	เมืองมุกดาหาร	0.56	-1.74	เมืองคูคต	-1.23	-0.26
เมืองสระบุรี	-0.50	-0.45	เมืองสุโขทัยธานี	-0.58	-0.05	เมืองปากพอง	-1.06	-0.35
เมืองบุรีรัมย์	-0.51	-0.20	เมืองเลย	-0.88	0.18	เมืองกระทุ่มแบน	-0.99	0.23
นครปากเกร็ด	1.44	-0.73	เมืองอุดรดิตถ์	0.45	0.99	เมืองบ้านหมี่	-0.72	0.52
เมืองร้อยเอ็ด	2.05	-0.84	เมืองเพชรบูรณ์	-0.33	0.22	เมืองพระประแดง	-1.01	1.29
เมืองปราจีนบุรี	0.15	0.57	เมืองสมุทรสงคราม	-0.78	0.08	เมืองเสนา	-1.01	0.13
เมืองกระบี่	-0.69	0.00	เมืองบ้านโป่ง	-1.11	-0.31			
เมืองตาก	-0.74	0.09	เมืองแม่ฮ่องสอน	-0.35	0.99			

แผนภูมิ 5.5

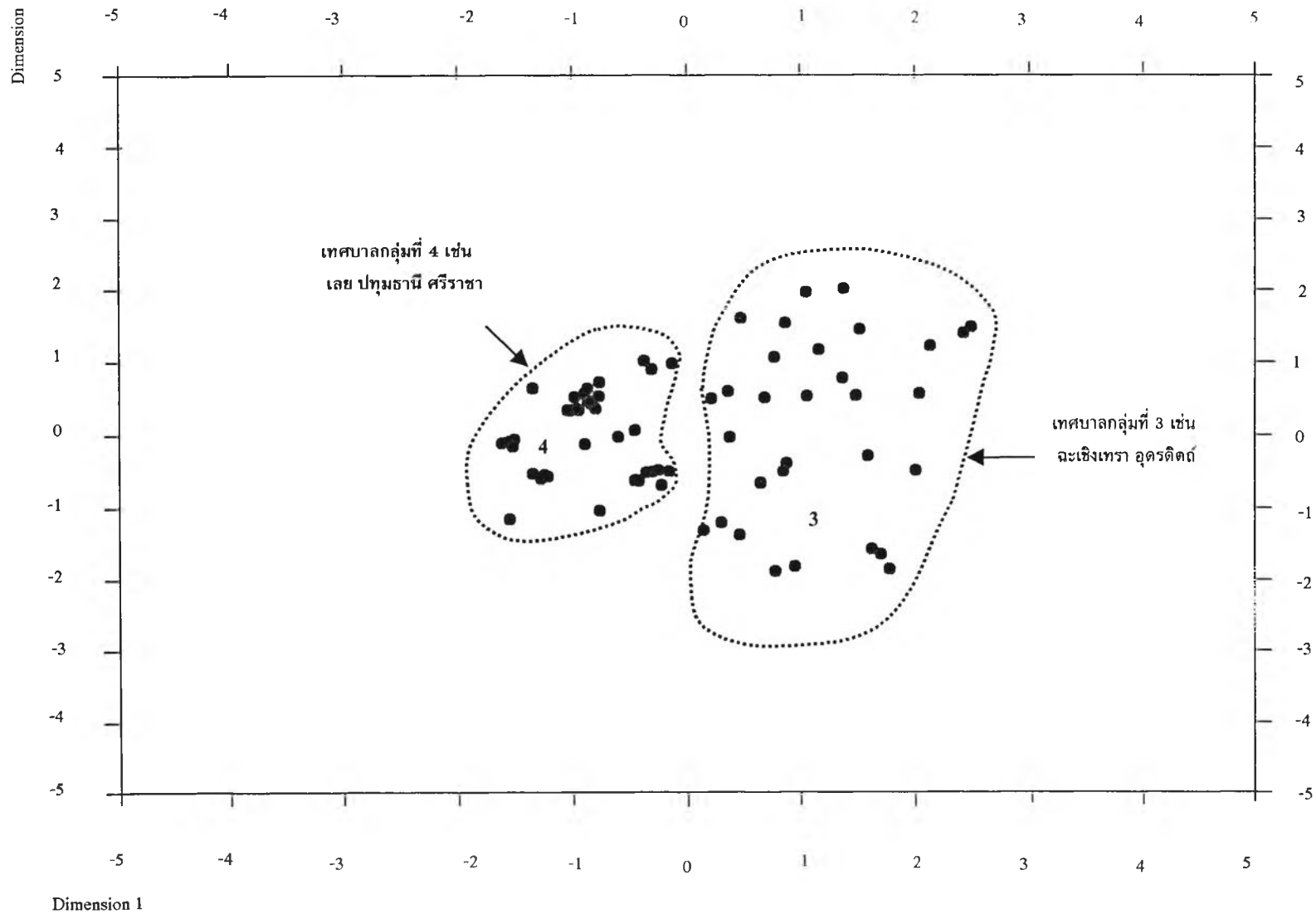
การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 85 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้านการผสมผสานทางสังคม

ตารางที่ 5.6 จุด Coordinate การผสมผสานทางสังคมของเทศบาล 71 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติ

เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension		เทศบาล	Dimension	
	1	2		1	2		1	2
นครนครปฐม	0.30	-1.13	เมืองศรีราชา	-0.83	0.41	เมืองพะเยา	0.64	-0.62
เมืองนราธิวาส	2.09	1.12	เมืองมหาสารคาม	0.76	0.98	เมืองแม่สอด	-1.46	-0.07
เมืองกาญจนบุรี	1.46	0.49	เมืองพิจิตร	-0.35	0.94	เมืองนครนายก	0.46	-1.29
นครอุดรธานี	1.03	1.82	เมืองประจวบคีรีขันธ์	-0.87	0.51	เมืองตราด	-0.74	0.66
นครลำปาง	1.59	-1.48	เมืองกำแพงเพชร	-0.24	-0.47	เมืองลำพูน	-0.86	-0.13
เมืองชลบุรี	1.14	1.07	เมืองสิงห์บุรี	-0.84	0.57	เมืองอุทัยธานี	-0.81	0.41
นครตรัง	0.86	-0.38	นครสมุทรสาคร	1.96	-0.46	เมืองสวรรคโลก	-1.24	-0.57
เมืองเชียงราย	1.03	0.48	เมืองพัทลุง	0.15	-1.23	เมืองมาบตาพุด	-1.30	0.58
เมืองสกลนคร	0.85	1.42	เมืองหนองคาย	0.38	-0.04	เมืองบางบัวทอง	-0.98	0.30
นครนครศรีอยุธยา	0.93	-1.70	เมืองชุมพร	-0.74	-0.97	เมืองสตูล	-0.87	-0.13
เมืองฉะเชิงเทรา	2.44	1.37	เมืองปัตตานี	1.49	1.33	เมืองแสนสุข	-1.57	-0.12
เมืองสระบุรี	0.68	0.46	เมืองเพชรบุรี	1.66	-1.55	เมืองท่าข้าม	-1.50	-0.09
เมืองบุรีรัมย์	-0.29	-0.49	เมืองมุกดาหาร	1.56	-0.28	เมืองตะกั่วป่า	-0.40	-0.59
เมืองปราจีนบุรี	1.34	0.71	เมืองสุโขทัยธานี	-0.43	0.05	เมืองโพธาราม	-1.48	-0.16
เมืองกระบี่	-0.58	-0.03	เมืองเลย	-0.81	0.39	เมืองขลุง	-0.98	0.30
เมืองตาก	-0.74	0.48	เมืองอุดรดิตถ์	2.00	0.51	เมืองบางมูลนาก	-1.50	-1.08
เมืองสุพรรณบุรี	0.36	0.54	เมืองเพชรบูรณ์	0.22	0.45	เมืองชุมแสง	-1.01	0.30
นครระยอง	0.76	-1.76	เมืองสมุทรสงคราม	-0.77	0.33	เมืองคูคต	-1.31	-0.51
เมืองศรีสะเกษ	2.38	1.29	เมืองบ้านโป่ง	-1.21	-0.52	เมืองปากพอง	-1.18	-0.54
เมืองสุรินทร์	0.83	-0.48	เมืองแม่ฮ่องสอน	0.47	1.48	เมืองกระทุ่มแบน	-0.92	0.31
นครสมุทรปราการ	1.74	-1.73	เมืองสระแก้ว	-0.12	0.90	เมืองบ้านหมี่	-0.29	0.82
เมืองกาฬสินธุ์	-0.14	-0.48	เมืองระนอง	-0.21	-0.65	เมืองพระประแดง	-0.91	0.30
เมืองแพร่	-0.14	-0.59	เมืองปทุมธานี	-0.33	-0.50	เมืองเสนา	-0.95	0.46
เมืองลพบุรี	1.35	1.87	เมืองกันตัง	-0.43	-0.59			

แผนที่ 5.6 การกระจายตัวของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง 71 แห่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้านการผสมผสานทางสังคม

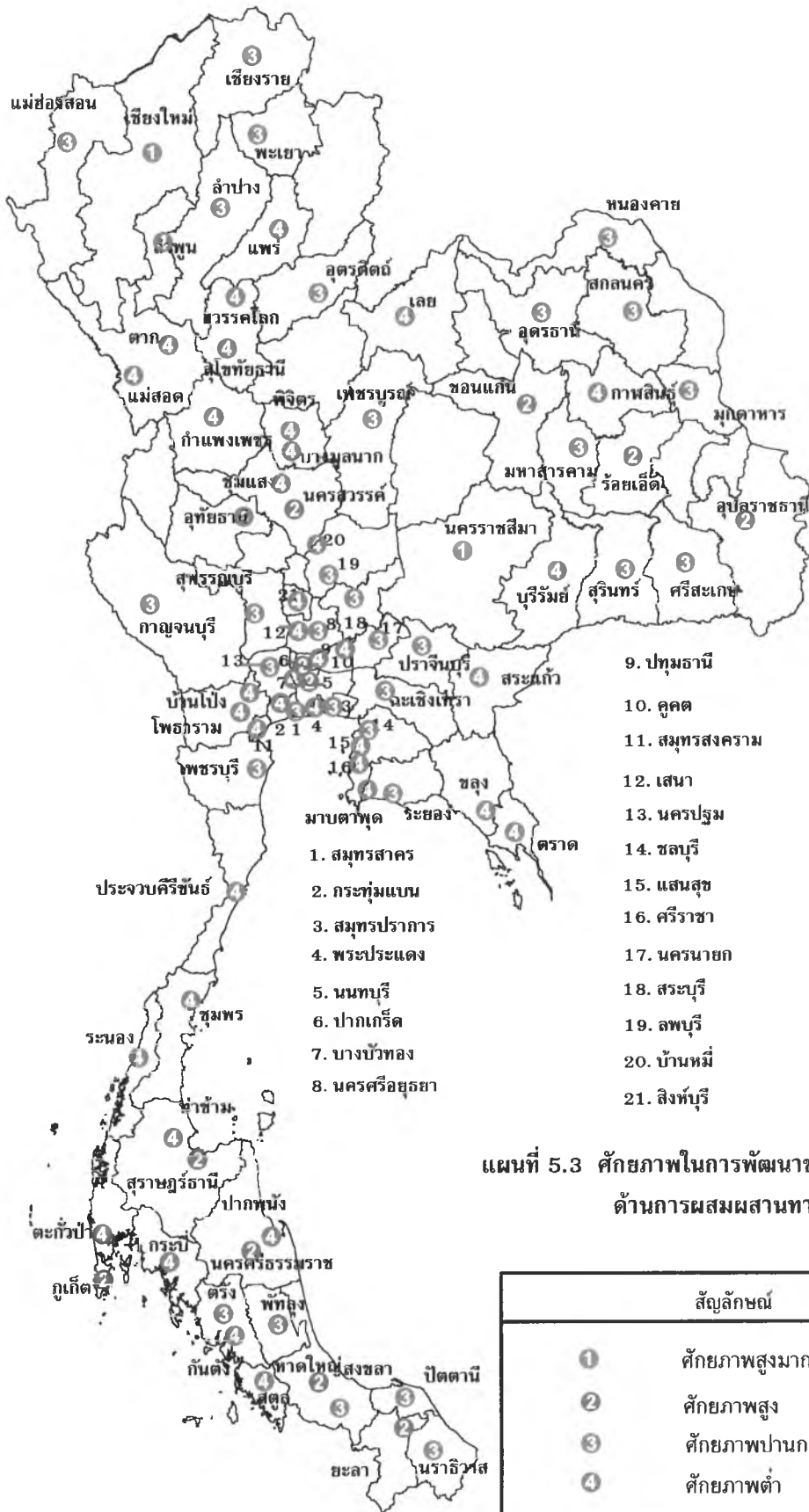

การวิเคราะห์ครั้งที่ 2 เพื่อจัดกลุ่มเทศบาลที่เหลือจำนวน 71 แห่ง เมื่อพิจารณาระยะห่างระหว่างเทศบาลในแผนภูมิที่ 5.6 และตารางที่ 5.6 พบว่ามีการกระจายตัวของเทศบาลที่อยู่ทางขวาด้านแกนนอนบวก โดยมีระยะห่างที่ช่วงที่ตำแหน่งของเทศบาลเมืองพัทลุงและเทศบาลเมืองสระแก้ว ดังนั้นจึงใช้ระยะห่างดังกล่าวเป็นจุดแบ่งเทศบาลกลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ออกจากกัน เทศบาลในกลุ่มที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 31 แห่ง และเทศบาลในกลุ่มที่ 4 มีจำนวน 40 แห่ง จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถแบ่งกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาด้านการผสมผสานทางสังคมได้ 4 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้ (แผนที่ 5.3)

กลุ่มที่ 1 (แผนภูมิ 5.5) เป็นกลุ่มเทศบาลที่อยู่ทางขวาสุดเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงมากมีจำนวน 2 เทศบาล ตั้งอยู่ในภาคเหนือ 1 เทศบาลและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 เทศบาลคิดเป็นร้อยละ 2.35 ของเทศบาลที่ทำการศึกษได้แก่ นครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการผสมผสานทางสังคมมีอยู่แพร่หลายทุกเทศบาล แต่นครเชียงใหม่และนครราชสีมาที่มีจำนวนกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าเทศบาลอื่น เมื่อทำการวิเคราะห์จึงมีศักยภาพที่ต่างจากเทศบาลที่เหลือค่อนข้างมาก

กลุ่มที่ 2 (แผนภูมิ 5.5) เป็นเทศบาลที่อยู่ถัดมาทางซ้ายของแกนบวกเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงรองจากกลุ่มที่ 1 ประกอบเทศบาล 12 เทศบาล คิดเป็นร้อยละ 14.12 ของเทศบาลที่ทำการศึกษาอยู่ในภาคใต้ 6 แห่ง ภาคกลาง 3 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง ได้แก่ นครอุบลราชธานี นครขอนแก่น นครยะลา นครหาดใหญ่ นครนครศรีธรรมราช เมืองภูเก็ต นครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี นครสงขลา เมืองร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มเทศบาลนคร และมีเทศบาลเมือง 2 แห่งที่มีศักยภาพในการผสมผสานทางสังคมสูง เนื่องจากเทศบาลดังกล่าวมีจำนวนกิจกรรมการผสมผสานทางสังคมมากและหลายประเภท แสดงถึงกลไกที่ประสานสมาชิกและองค์กรชุมชนเข้าด้วยกัน

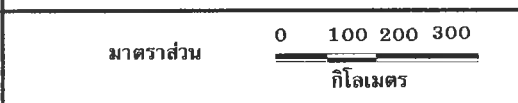
กลุ่มที่ 3 (แผนภูมิ 5.6) เป็นเทศบาลที่อยู่ ณ ตำแหน่งถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางสังคมระดับปานกลางมีจำนวน 31 แห่งคิดเป็นร้อยละ 36.47 ของเทศบาลที่ทำการศึกษาอยู่ในภาคกลาง 9 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แห่ง ภาคเหนือ 5 แห่ง ภาคตะวันออกและภาคใต้ภาคละ 4 แห่ง และภาคตะวันตก 2 แห่ง ได้แก่ เมืองฉะเชิงเทรา เมืองศรีสะเกษ เมืองนราธิวาส เมืองอุดรดิตถ์ นครสมุทรสาคร นครสมุทรปราการ เมืองเพชรบุรี นครลำปาง เมืองมุกดาหาร เมืองปัตตานี เมืองกาญจนบุรี เมืองลพบุรี เมืองปราจีนบุรี เมืองชลบุรี เมืองเชียงราย นครอุดรธานี นครนครศรีอยุธยา นครตรัง เมืองสกลนคร เมืองสุรินทร์ นครระยอง เมืองมหาสารคาม เมืองสระบุรี เมืองพะเยา เมืองนครนายก เมืองหนองคาย เมืองสุพรรณบุรี นครนครปฐม เมืองเพชรบูรณ์ เมืองพัทลุง เทศบาลในกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นศูนย์กลางในระดับจังหวัด และที่น่าสังเกตมีเทศบาลนครอยู่ในกลุ่มนี้ถึง 8 แห่งคิดเป็นร้อยละ 25.80 ของเทศบาลทั้งหมดในกลุ่มที่ 3

แผนที่ 5.3 ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาล
ด้านการผสมผสานทางสังคม

สัญลักษณ์	
①	ศักยภาพสูงมาก
②	ศักยภาพสูง
③	ศักยภาพปานกลาง
④	ศักยภาพต่ำ

ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในประเทศไทย

ที่มา : การวิเคราะห์

กลุ่มที่ 4 (แผนภูมิ 5.6) เป็นกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการผสมผสานทางสังคมในระดับต่ำอยู่ถัดมาทางซ้ายของกลุ่มที่ 3 จำนวน 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.06 กระจายตัวอยู่ในภาคต่างๆ ดังนี้ ภาคกลาง 16 แห่ง ภาคใต้ 8 แห่ง ภาคตะวันออก 6 แห่ง ภาคตะวันตก 5 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่งและภาคเหนือ 2 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาลเมืองสระแก้ว เมืองกาฬสินธุ์ เมืองแพร่ เมืองระนอง เมืองกำแพงเพชร เมืองบุรีรัมย์ เมืองบ้านหมี่ เมืองปทุมธานี เมืองพิจิตร เมืองตะกั่วป่า เมืองสุโขทัยธานี เมืองกันตัง เมืองกระบี่ เมืองตรวด เมืองชุมพร เมืองตาก เมืองสมุทรสงคราม เมืองเลย เมืองอุทัยธานี เมืองศรีราชา เมืองสิงห์บุรี เมืองลำพูน เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองสตูล เมืองพระประแดง เมืองกระทู้แบน เมืองเสนา เมืองบางบัวทอง เมืองชลบุรี เมืองชุมแสง เมืองปากพนัง เมืองบ้านโป่ง เมืองสวรรคโลก เมืองมาบตาพุด เมืองคูคต เมืองแม่สอด เมืองโพธาราม เมืองท่าข้าม เมืองบางมูลนาก และเมืองแสนสุข เทศบาลในกลุ่มที่ 4 ซึ่งมีศักยภาพในการผสมผสานทางสังคมต่ำมีทั้งเทศบาลซึ่งเป็นศูนย์กลางระดับจังหวัดและศูนย์กลางระดับอำเภอ

การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค MDS นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกันของเทศบาล ด้วยคุณสมบัติเฉพาะของเทคนิคดังกล่าวสามารถนำเสนอตำแหน่งของเทศบาลให้ปรากฏบนพื้นระนาบได้ จึงแสดงถึงลักษณะการกระจายตัวของกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาแตกต่างกัน ซึ่งไม่อาจแสดงให้เห็นได้ด้วยเทคนิคอื่นๆ การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคม และการผสมผสานทางสังคม (แผนภูมิที่ 5.1 5.3 และ 5.5) ตำแหน่งของเทศบาลในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีกระจายตัวอยู่ห่างๆ บนพื้นระนาบแสดงถึงลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกันของเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากและศักยภาพสูง แม้ว่าจะอยู่ในกลุ่มเดียวกันก็ตาม ส่วนเทศบาลในกลุ่มที่ 3 (แผนภูมิที่ 5.2 5.4 และ 5.6) มีการกระจายตำแหน่ง 2 แบบ คือ ค่อนข้างกระจายตัวในกลุ่มเทศบาลที่อยู่ใกล้กลุ่มที่ 2 และค่อนข้างกระจุกตัวในกลุ่มที่อยู่ใกล้กับกลุ่มที่ 4 เทศบาลกลุ่มที่มีตำแหน่งกระจายตัวมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงและอาจพัฒนาไปสู่เทศบาลในกลุ่มที่ 2 ต่อไปในอนาคต ส่วนเทศบาลที่มีตำแหน่งกระจุกตัวเป็นเทศบาลที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงเช่นกันแต่พัฒนามาจากเทศบาลในกลุ่มที่ 4 จึงยังมีลักษณะการกระจายตำแหน่งของเทศบาลคล้ายกับกลุ่มที่ 4 ที่มีการกระจุกตัวอยู่อย่างชัดเจนสะท้อนให้เห็นลักษณะที่คล้ายคลึงกันของเทศบาลในกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

4. สรุปการจัดกลุ่มเทศบาลนครและเทศบาลเมืองตามศักยภาพในการพัฒนา

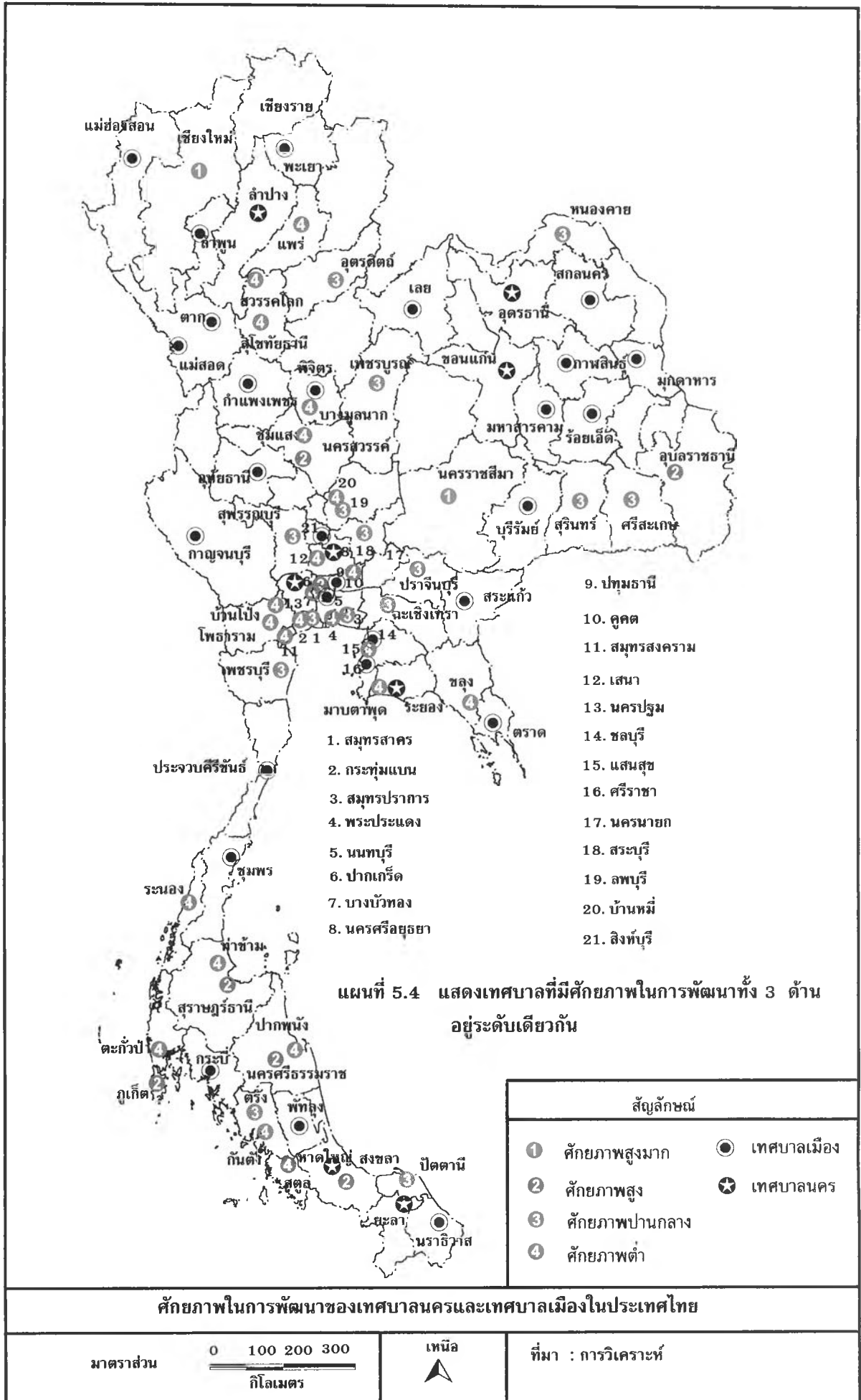
การจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนา พิจารณาจากการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคม และการผสมผสานทางสังคม สามารถแบ่งเทศบาลได้ 4 กลุ่ม คือ ด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากคิดเป็นร้อยละ 4.71 ศักยภาพสูงคิดเป็นร้อยละ 15.29 ศักยภาพปานกลางร้อยละ 41.18 ศักยภาพต่ำร้อยละ 38.82 ด้านการแยกย่อยทางสังคมเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากร้อยละ 7.06 ศักยภาพสูงร้อยละ 20 ศักยภาพปานกลางร้อยละ 35.29 และศักยภาพต่ำร้อยละ 37.65 ด้านการผสมผสานทางสังคมเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากร้อยละ

2.35 ศักยภาพสูงร้อยละ 14.12 ศักยภาพปานกลางร้อยละ 36.47 ศักยภาพต่ำร้อยละ 47.06 (ตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7 แสดงการจัดกลุ่มเทศบาลตามศักยภาพในการพัฒนาจำแนกรายกลุ่ม

ศักยภาพในการพัฒนา	การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ		การแยกย่อยทางสังคม		การผสมผสานทางสังคม	
	เทศบาล	ร้อยละ	เทศบาล	ร้อยละ	เทศบาล	ร้อยละ
สูงมาก	4	4.71	6	7.06	2	2.35
สูง	13	15.29	17	20.00	12	14.12
ปานกลาง	35	41.18	30	35.29	31	36.47
ต่ำ	33	38.82	32	37.65	40	47.06
รวม	85	100.0	85	100.0	85	100.0

เทศบาลกลุ่มที่ 1 (ตารางที่ 5.7) ศักยภาพในการพัฒนาสูงมากในส่วนการแยกย่อยทางสังคมมีจำนวนเทศบาลมากที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประเภทการให้บริการด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภค การศึกษาและการสาธารณสุข เป็นบริการขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลและส่วนท้องถิ่นจัดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนเทศบาลที่มีการแยกย่อยทางสังคมต่ำยังมีจำนวนมาก แสดงว่าเทศบาลขนาดเล็กที่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอและเทศบาลศูนย์กลางระดับจังหวัดบางแห่งที่อยู่ในกลุ่มนี้ยังขาดแคลนบริการพื้นฐานด้านสังคมอยู่มาก โดยเฉพาะด้านนันทนาการ การจัดการเรื่องความสะอาดเรียบร้อยของเมือง เมื่อพิจารณาการแยกย่อยทางเศรษฐกิจอันเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การกระจายผลผลิตและการบริโภค แม้ว่าจะมีจำนวนเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากและศักยภาพสูงน้อยกว่าการแยกย่อยทางสังคม แต่ถ้าพิจารณาศักยภาพการแยกย่อยทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการศึกษารูปแบบและระดับของการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าการแยกย่อยทางเศรษฐกิจมีรูปแบบที่หลากหลายกว่าสามารถจัดลำดับได้ถึง 11 ลำดับขั้นสเกล ดังนั้นอาจพิจารณาได้ว่าการแยกย่อยทางเศรษฐกิจมีความหลากหลายของหน้าที่และกิจกรรม สถาบันมากกว่าการแยกย่อยทางสังคมที่สามารถจัดลำดับขั้นได้ 9 ลำดับขั้นสเกล นอกจากนี้การแยกย่อยทางเศรษฐกิจมีจำนวนเทศบาลกว่าร้อยละ 40 ที่มีศักยภาพปานกลางสูงกว่าการแยกย่อยทางสังคม การผสมผสานทางสังคม ส่วนใหญ่เป็นเทศบาลเมืองในจังหวัดต่างๆ หมายถึง เขตเมืองในแต่ละจังหวัดมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายอยู่ในระดับปานกลางมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริการในระดับจังหวัด การผสมผสานทางสังคมเทศบาลศักยภาพสูงมากมีจำนวนน้อยที่สุด และเทศบาลกว่าร้อยละ 47.06 มีการผสมผสานทางสังคมในระดับต่ำ แต่เมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับรูปแบบและระดับของการผสมผสานทางสังคมพบว่า เทศบาลส่วนใหญ่มีกิจกรรมการผสมผสานทางสังคมทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการรวบรวมสิ่งที่แยกย่อยเข้าด้วยกัน โดยกิจกรรมการผสมผสานทางสังคมอาจอยู่ในลักษณะการผสมผสานทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่ม ประชาคม แต่ในการศึกษาคั้งนี้พิจารณาเฉพาะกิจกรรมการผสมผสานทางสังคมอย่างเป็นทางการ เช่น สมาคม มูลนิธิที่มีการจดทะเบียนรับรองตามกฎหมาย

ตารางที่ 5.8 แสดงการจัดกลุ่มเทศบาลจำแนกตามศักยภาพในการพัฒนารายเทศบาล

การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ	การแยกย่อยทางสังคม	การผสมผสานทางสังคม
<p><u>กลุ่มที่ 1</u></p> <p>นครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ นครขอนแก่น นครนครราชสีมา</p>	<p><u>กลุ่มที่ 1</u></p> <p>นครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา นครหาดใหญ่ นครนนทบุรี นครนครปฐม นครขอนแก่น</p>	<p><u>กลุ่มที่ 1</u></p> <p>นครเชียงใหม่ นครนครราชสีมา</p>
<p><u>กลุ่มที่ 2</u></p> <p>นครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี นครอุบลราชธานี เมืองภูเก็ต นครอุดรธานี นครนครปฐม เมืองสุราษฎร์ธานี นครนครศรีธรรมราช เมืองชลบุรี นครลำปาง นครสงขลา นครระยอง</p>	<p><u>กลุ่มที่ 2</u></p> <p>นครอุบลราชธานี นครนครสวรรค์ นครยะลา นครนครศรีอยุธยา นครอุดรธานี นครนครศรีธรรมราช เมืองสุราษฎร์ธานี เมืองเชียงราย นครปากเกร็ด เมืองมหาสารคาม เมืองกาญจนบุรี เมืองภูเก็ต นครสงขลา นครลำปาง นครระยอง เมืองสกลนคร เมืองชลบุรี</p>	<p><u>กลุ่มที่ 2</u></p> <p>นครอุบลราชธานี นครขอนแก่น นครยะลา นครหาดใหญ่ นครนครศรีธรรมราช เมืองภูเก็ต นครปากเกร็ด นครนครสวรรค์ นครนนทบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี นครสงขลา เมืองร้อยเอ็ด</p>
<p><u>กลุ่มที่ 3</u></p> <p>นครยะลา นครสมุทรสาคร เมืองสระบุรี เมืองเชียงราย เมืองอุดรดิตต์ เมืองร้อยเอ็ด เมืองสุรินทร์ นครตรัง</p>	<p><u>กลุ่มที่ 3</u></p> <p>เมืองปราจีนบุรี เมืองศรีสะเกษ เมืองบุรีรัมย์ นครสมุทรปราการ เมืองลพบุรี เมืองเพชรบุรี เมืองฉะเชิงเทรา เมืองสระบุรี</p>	<p><u>กลุ่มที่ 3</u></p> <p>เมืองฉะเชิงเทรา เมืองศรีสะเกษ เมืองนราธิวาส เมืองอุดรดิตต์ นครสมุทรสาคร นครสมุทรปราการ เมืองเพชรบุรี นครลำปาง</p>

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ	การแยกย่อยทางสังคม	การผสมผสานทางสังคม
<p>กลุ่มที่ 3 (ต่อ)</p> <p>เมืองกาญจนบุรี เมืองฉะเชิงเทรา นครสมุทรปราการ เมืองเพชรบูรณ์ นครนครศรีอยุธยา เมืองสกลนคร เมืองลพบุรี เมืองสระแก้ว เมืองลำพูน เมืองแม่สอด เมืองกระบี่ เมืองมหาสารคาม เมืองสุพรรณบุรี เมืองปราจีนบุรี เมืองพิจิตร เมืองเลย เมืองปทุมธานี เมืองศรีราชา เมืองปัตตานี เมืองศรีสะเกษ เมืองหนองคาย เมืองตาก เมืองกำแพงเพชร เมืองบุรีรัมย์ เมืองกาฬสินธุ์ เมืองเพชรบุรี เมืองประจวบคีรีขันธ์</p>	<p>กลุ่มที่ 3 (ต่อ)</p> <p>นครตรัง เมืองสิงห์บุรี เมืองพิจิตร เมืองร้อยเอ็ด เมืองเพชรบูรณ์ เมืองหนองคาย นครสมุทรสาคร เมืองสุพรรณบุรี เมืองสุรินทร์ เมืองปัตตานี เมืองพัทลุง เมืองตราด เมืองกระบี่ เมืองกาฬสินธุ์ เมืองอุดรดิตถ์ เมืองกำแพงเพชร เมืองมุกดาหาร เมืองชุมพร เมืองนราธิวาส เมืองอุทัยธานี เมืองเลย เมืองลำพูน</p>	<p>กลุ่มที่ 3 (ต่อ)</p> <p>เมืองมุกดาหาร เมืองปัตตานี เมืองกาญจนบุรี เมืองลพบุรี เมืองปราจีนบุรี เมืองชลบุรี เมืองเชียงราย นครอุดรธานี นครนครศรีอยุธยา นครตรัง เมืองสกลนคร เมืองสุรินทร์ นครระยอง เมืองมหาสารคาม เมืองสระบุรี เมืองพะเยา เมืองแม่ฮ่องสอน เมืองนครนายก เมืองหนองคาย เมืองสุพรรณบุรี นครนครปฐม เมืองเพชรบูรณ์ เมืองพัทลุง</p>
<p>กลุ่มที่ 4</p> <p>เมืองสิงห์บุรี เมืองมาบตาพุด เมืองบ้านโป่ง เมืองนราธิวาส เมืองชุมพร เมืองพัทลุง</p>	<p>กลุ่มที่ 4</p> <p>เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองปทุมธานี เมืองตาก เมืองสตูล เมืองสุโขทัยธานี เมืองแพร่</p>	<p>กลุ่มที่ 4</p> <p>เมืองสระแก้ว เมืองกาฬสินธุ์ เมืองแพร่ เมืองระนอง เมืองกำแพงเพชร เมืองบุรีรัมย์</p>

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ	การแยกย่อยทางสังคม	การผสมผสานทางสังคม
กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 4
เมืองแพร่	เมืองท่าข้าม	เมืองบ้านหมี่
เมืองพะเยา	เมืองบ้านโป่ง	เมืองปทุมธานี
เมืองระนอง	เมืองศรีราชา	เมืองพิจิตร
เมืองมุกดาหาร	เมืองแม่ฮ่องสอน	เมืองตะกั่วป่า
เมืองสวรรคโลก	เมืองกันดั่ง	เมืองสุโขทัยธานี
เมืองท่าข้าม	เมืองพะเยา	เมืองกันดั่ง
เมืองอุทัยธานี	เมืองบางบัวทอง	เมืองกระบี่
เมืองกันดั่ง	เมืองระนอง	เมืองตราด
เมืองสมุทรสงคราม	เมืองมาบตาพุด	เมืองชุมพร
เมืองสุโขทัยธานี	เมืองสระแก้ว	เมืองตาก
เมืองนครนายก	เมืองบางมูลนาก	เมืองสมุทรสงคราม
เมืองชุมแสง	เมืองแม่สอด	เมืองเลย
เมืองบางมูลนาก	เมืองสวรรคโลก	เมืองอุทัยธานี
เมืองแม่ฮ่องสอน	เมืองนครนายก	เมืองศรีราชา
เมืองตราด	เมืองตะกั่วป่า	เมืองสิงห์บุรี
เมืองสตูล	เมืองบ้านหมี่	เมืองลำพูน
เมืองบ้านหมี่	เมืองโพธาราม	เมืองประจวบคีรีขันธ์
เมืองปากพันธ์	เมืองสมุทรสงคราม	เมืองสตูล
เมืองคูคต	เมืองแสนสุข	เมืองพระประแดง
เมืองกระทู้มแบน	เมืองคูคต	เมืองกระทู้มแบน
เมืองแสนสุข	เมืองกระทู้มแบน	เมืองเสนา
เมืองบางบัวทอง	เมืองชุมแสง	เมืองบางบัวทอง
เมืองโพธาราม	เมืองปากพันธ์	เมืองขลุง
เมืองพระประแดง	เมืองพระประแดง	เมืองชุมแสง
เมืองขลุง	เมืองเสนา	เมืองปากพันธ์
เมืองเสนา	เมืองขลุง	เมืองบ้านโป่ง
เมืองตะกั่วป่า		เมืองสวรรคโลก
		เมืองมาบตาพุด
		เมืองคูคต
		เมืองแม่สอด
		เมืองโพธาราม
		เมืองท่าข้าม
		เมืองบางมูลนาก
		เมืองแสนสุข

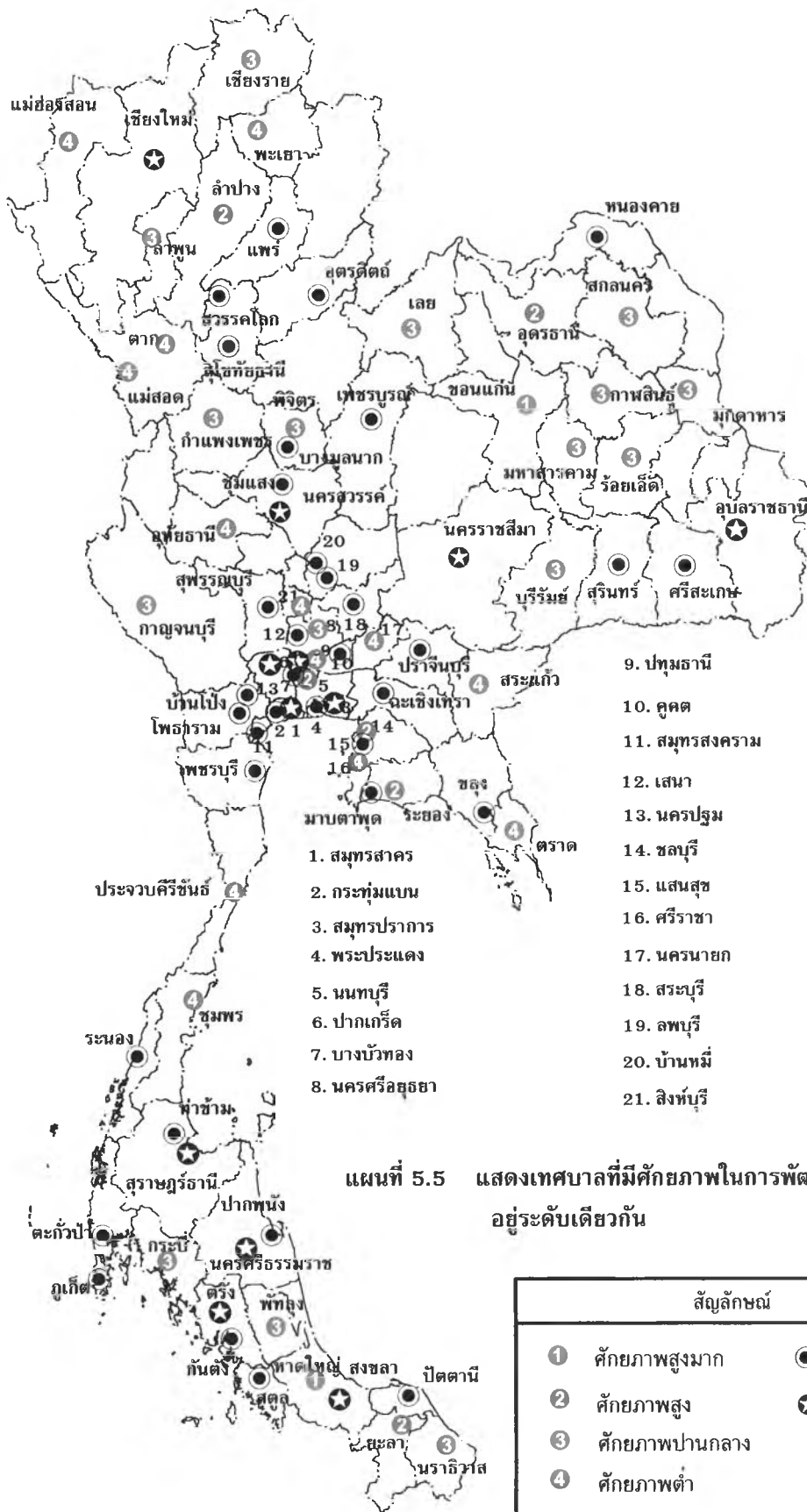
เมื่อพิจารณาเทศบาลที่มีศักยภาพด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคม และการผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับเดียวกัน สามารถจำแนกรายกลุ่มศักยภาพได้ดังนี้(ตารางที่ 5.8 และแผนที่ 5.4)

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมากทั้ง 3 ด้าน คือ นครเชียงใหม่ เป็นเมืองที่มีบทบาทและความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองท้องถิ่น จะเห็นได้จากการยกฐานะของสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่ขึ้นเป็นเทศบาลนครแห่งแรกในประเทศไทย และเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา สาธารณสุข และเศรษฐกิจอีกด้วย เช่นเดียวกับเทศบาลนครนครราชสีมาเปรียบได้กับประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการเมืองท้องถิ่น โดยเทศบาลทั้งสองแห่งตั้งอยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

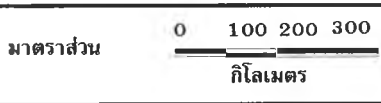
กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มเทศบาลที่มีศักยภาพสูงกระจายตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ได้แก่ เทศบาลนครปากเกร็ด นครสงขลา นครนครศรีธรรมราช นครนครสวรรค์ นครอุบลราชธานี เมืองภูเก็ต เมืองสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทเทศบาลนครโดยมีเทศบาลเมืองเพียง 2 แห่งเท่านั้น เทศบาลที่อยู่ในกลุ่มนี้เป็นศูนย์กลางที่สำคัญในอนุภาคและภูมิภาค เมื่อพิจารณาเฉพาะเทศบาลเมืองจะเห็นว่าเมืองภูเก็ตมีความโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยว ส่วนเมืองสุราษฎร์ธานีเป็นเทศบาลขนาดใหญ่มีขอบเขตพื้นที่หลายตำบลส่งผลให้มีจำนวนประชากรมากเกิน 100,000 คน

กลุ่มที่ 3 เทศบาลที่มีศักยภาพปานกลาง ได้แก่ เทศบาลนครสมุทรสาคร เมืองฉะเชิงเทรา เมืองปราจีนบุรี เมืองสระบุรี นครสมุทรปราการ เมืองปัตตานี เมืองอุดรดิตต์ เมืองเพชรบูรณ์ เมืองสุรินทร์ เมืองศรีสะเกษ เมืองลพบุรี เมืองหนองคาย นครตรัง เมืองสุพรรณบุรี เมืองเพชรบุรี จะเห็นได้ว่ามีเทศบาลนครอยู่ 2 แห่งตั้งอยู่ในจังหวัดปริมณฑล คือ นครสมุทรปราการซึ่งเป็นเทศบาลที่มีขนาดพื้นที่ต่ำกว่า 8 ตารางกิโลเมตรจัดว่ามีพื้นที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับเทศบาลอื่นๆ และนครสมุทรสาคร

กลุ่มที่ 4 ศักยภาพต่ำประกอบด้วย เมืองมาบตาพุด เมืองสุโขทัยธานี เมืองกระทุ่มแบน เมืองบ้านโป่ง เมืองชุมแสง เมืองแสนสุข เมืองแพร่ เมืองบางมูลนาก เมืองบางบัวทอง เมืองระนอง เมืองโพธาราม เมืองสวรรคโลก เมืองสตูล เมืองพระประแดง เมืองท่าข้าม เมืองบ้านหมี่ เมืองชลุง เมืองกันตัง เมืองปากพนัง เมืองเสนา เมืองสมุทรสงคราม เมืองคูคต เมืองตะกั่วป่า เทศบาลมีศักยภาพทั้ง 3 ด้านเป็นศูนย์กลางระดับอำเภอกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการแยกย่อยและการผสมผสานส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการบริการภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น

ศักยภาพในการพัฒนาของเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในประเทศไทย

ที่มา : การวิเคราะห์

เทศบาลนครและเทศบาลเมืองที่เหลือจำนวน 37 แห่ง (แผนที่ 5.5 และตารางที่ 5.8) มีศักยภาพในการพัฒนา 2 ด้านอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เทศบาลส่วนใหญ่จะมีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจและการแยกย่อยทางสังคมอยู่ในระดับเดียวกัน และมีการผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าคิดเป็นร้อยละ 35.14 ประกอบด้วยเทศบาลที่มีศักยภาพสูงมาก คือ นครหาดใหญ่ นครขอนแก่น ศักยภาพปานกลาง นครอุดรธานี เมืองชลบุรี นครลำปาง และนครระยอง ส่วนเทศบาลที่มีศักยภาพปานกลางด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคมแต่มีการผสมผสานทางสังคมต่ำ คือ เมืองลำพูน เมืองกระบี่ เมืองพิจิตร เมืองเลย เมืองกำแพงเพชร เมืองบุรีรัมย์ เมืองกาฬสินธุ์ ส่วนเทศบาลร้อยละ 27.03 มีการแยกย่อยทางสังคมสูงกว่าการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การผสมผสานทางสังคมประกอบด้วยเทศบาลที่มีศักยภาพสูง คือ นครนนทบุรี ศักยภาพปานกลาง คือ เมืองกาญจนบุรี นครศรีอยุธยา เมืองสกลนคร เมืองมหาสารคาม เมืองเขียงราย ส่วนเทศบาลที่มีศักยภาพต่ำในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การผสมผสานทางสังคมแต่มีการแยกย่อยทางสังคมอยู่ระดับปานกลาง คือ เมืองสิงห์บุรี เมืองชุมพร เมืองอุทัยธานี เมืองตราด เทศบาลร้อยละ 16.22 ประกอบด้วยเมืองสระแก้ว เมืองศรีราชา เมืองแม่สอด เมืองตาก เมืองปทุมธานี เมืองประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพในการแยกย่อยทางสังคม การผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับต่ำแต่มีศักยภาพในการแยกย่อยทางเศรษฐกิจปานกลาง ส่วนเทศบาลร้อยละ 10.81 มีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคมอยู่ในระดับเดียวกันและมีการผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับสูงกว่า เทศบาลที่มีศักยภาพปานกลางด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคมแต่มีการผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับสูงกว่า คือ เมืองร้อยเอ็ด และศักยภาพต่ำ ได้แก่ เมืองพะเยา เมืองแม่ฮ่องสอน เมืองนครนายก และเทศบาลร้อยละ 10.81 มีการแยกย่อยทางสังคม การผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับเดียวกันและมีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจต่ำกว่า ได้แก่ เทศบาลที่มีศักยภาพสูง คือ นครยะลา และศักยภาพปานกลาง คือ เมืองนราธิวาส เมืองพัทลุง เมืองมุกดาหาร

ตารางที่ 5.9 แสดงกลุ่มเทศบาลจำแนกตามศักยภาพในการพัฒนา

ศักยภาพในการพัฒนา	ศักยภาพ 3 ด้านอยู่กลุ่มเดียวกัน		ศักยภาพ 2 ด้านอยู่กลุ่มเดียวกัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สูงมาก	2	2.35	2	2.35
สูง	7	8.24	6	7.06
ปานกลาง	15	17.56	16	18.86
ต่ำ	23	27.06	13	15.29
รวม	47	55.29	37	43.53

เมื่อพิจารณาภาพรวมของเทศบาลกลุ่มที่มีศักยภาพทั้ง 3 ด้านอยู่กลุ่มเดียวกัน (ตารางที่ 5.9) จะเห็นได้ว่าเทศบาลส่วนใหญ่มีศักยภาพต่ำทั้งในด้านการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคมและการผสมผสานทางสังคม โดยเทศบาลเหล่านี้เป็นศูนย์กลางในระดับอำเภอและเป็นเทศบาลขนาดเล็ก รองลงมา ได้แก่ เทศบาลที่มีศักยภาพปานกลางซึ่งส่วนใหญ่เป็นเทศบาลศูนย์กลางในระดับจังหวัดตั้งที่กล่าวข้างต้น ส่วนเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาทั้ง 3 ด้านสูงมาก

และสูงมีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนเทศบาลที่มีศักยภาพในการพัฒนาทั้ง 2 ด้านอยู่ระดับเดียวกันส่วนใหญ่มีการแยกย่อยทางเศรษฐกิจและการแยกย่อยทางสังคมอยู่ระดับเดียวกันและมีการผสมผสานทางสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่า

ผลที่ได้จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า เทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไปสู่ทิศทางที่ซับซ้อนและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวดำเนินไปโดยกระบวนการสำคัญ 2 กระบวนการ คือ การแยกย่อย (Differentiation) และการผสมผสาน (Integration) การแยกย่อยพิจารณาได้ว่าเป็นการพัฒนาหรือความหลากหลายของหน้าที่และความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เพิ่มมากขึ้นตลอดระยะเวลาที่เคลื่อนเข้าสู่ความซับซ้อน ขณะเดียวกันการแยกย่อยที่เกิดขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดความแตกต่างๆ ของสมาชิกในสังคม กระบวนการผสมผสานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกลไกเชื่อมโยงส่วนที่แยกย่อยออกไปเข้าด้วยกัน การผสมผสานในเทศบาลซึ่งเป็นสังคมที่ซับซ้อน จึงอยู่ในรูปของการผสมผสานทางสังคมอย่างเป็นทางการ (Formal Social Integration) ขณะเดียวกันเทศบาลที่มีความซับซ้อนและศักยภาพสูงย่อมสามารถตอบสนองต่อสภาพการณ์ ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ดีกว่าเทศบาลที่มีศักยภาพต่ำ